МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ТА АДАПТАЦІЇ КІНОДІАЛОГІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В АНІМАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ “CARS”**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0354-ап-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша - англійська
освітньо-професійної програми
Переклад (англійський)
Буряк Марія Олександрівна

Керівник: к.ф.н., доц. Погонець В.В.

Рецензент: к.ф.н., доц. Хацер Г.О.

Запоріжжя - 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології_____
Кафедра Теорії та практики перекладу з англійської мови_____
Освітній рівень магістр_____
Спеціальність 035 Філологія _____
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська_____
Освітньо-професійна програма Переклад (англійський)_____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
__Запольських___С.П._____
«____»_____ 2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

_____Буряк Марії Олександрівні _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) __«Особливості перекладу та адаптації кінодіалогів українською мовою в анімаційному фільмі "Cars"»_____

Керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Погонець Вікторія Вікторівна, к. ф. н., доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови_____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «_13_» __березня____ 2025 року № 398-с

2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 01.12.2025 р.__

3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту) оригінальний сценарій та офіційний український дубляж анімаційного фільму; теоретичні джерела з питань перекладознавства, аудіовізуального перекладу та локалізації

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1) здійснити огляд теоретичних джерел із проблеми аудіовізуального перекладу; 2) розглянути особливості перекладу кінодіалогів у мультфільмах; 3) визначити основні види перекладацьких трансформацій, що застосовуються під час локалізації; 4) виявити особливості адаптації культурних реалій і гумористичних елементів у процесі локалізації

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи магістра (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Погонець В.В.	09.06.2025	09.06.2025
Розділ 1	Погонець В.В.	04.09.2025	04.09.2025
Розділ 2	Погонець В.В.	03.10.2025	03.10.2025
Висновки	Погонець В.В.	31.10.2025	31.10.2025

6. Дата видачі завдання 02.06.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1.	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх аналіз	лютий – квітень 2025	виконано
2.	Добір фактичного матеріалу	травень 2025	виконано
3.	Написання вступу	червень 2025	виконано
4.	Написання теоретичного розділу	вересень 2025	виконано
5.	Написання практичного розділу	жовтень 2025	виконано
6.	Формулювання висновків	жовтень 2025	виконано
7.	Проходження нормоконтролю	листопад 2025	виконано
8.	Одержання відгуку та рецензії	листопад–грудень 2025	виконано
9.	Захист	грудень 2025	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ М.О. Буряк_____
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ В.В. Погонець___
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер Г. О. Хацер_____

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 94 стор., 57 джерел.

Об’єкт дослідження: кінодіалоги мультфільму “Cars” студії Pixar.

Мета роботи: виявлення та аналіз особливостей перекладу й адаптації кінодіалогів в анімаційному фільмі “Cars” з метою визначення ефективних перекладацьких стратегій, що забезпечують адекватне сприйняття аудіовізуального продукту українською аудиторією.

Теоретико-методологічні засади: положення теорії аудіовізуального перекладу, локалізації, лінгвокультурології та практики відтворення гумору й культурно маркованих елементівв анімаційних фільмах. Використано порівняльно-аналітичний, дескриптивний, контекстуально-інтерпретаційний, лінгвокультурологічний методи та елементи кількісного аналізу.

Отримані результати: установлено основні типи перекладацьких трансформацій, застосовані під час локалізації анімаційного фільму; визначено стратегії передачі гумору, гри слів, алюзій та культурно маркованих елементів; простежено способи збереження комічного ефекту, стилістики та індивідуальної мовної характеристики персонажів; окреслено чинники, що впливають на добір перекладацьких рішень. Доведено, що успішна локалізація мультфільму потребує комплексного поєднання стилістичних, прагматичних і культурних адаптацій, орієнтованих на природне сприйняття українською аудиторією.

Ключові слова*: аудіовізуальний переклад, локалізація, адаптація, кінодіалоги, гумор, гра слів, трансформації*

ЗМІСТ

ВСТУП…….3

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ КІНОДІАЛОГІВ……7

1.1 Кінодіалог як об’єкт перекладу, проблеми локалізації….....7

1.2 Теорія аудіовізуального перекладу: дубляж, субтитрування, локалізація……12

1.3 Проблеми перекладу культурних реалій та гумору в мультфільмах……16

РОЗДІЛ 2. ЛОКАЛІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ “CARS”: СТРАТЕГІЯ ТА ПРАКТИКА…….....20

2.1 Загальна характеристика мультфільму, український дубляж……20

2.2 Адаптація для дитячої аудиторії (спрощення, цензура, евфемізація)…….....26

РОЗДІЛ 3. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ДІАЛОГІВ В АНІМАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ “CARS”……37

3.1 Відтворення діалогів українською мовою…….....37

3.2 Особливості перекладу гумору, гри слів і каламбурів…….....62

3.3 Передача характеру персонажів у перекладі (мовні особливості, інтонація, стилістика)…… …….....76

ВИСНОВКИ……..93

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ…….95

ВСТУП

У добу стрімкого розвитку цифрових технологій та зростання ролі медіакультури переклад аудіовізуальних продуктів стає важливим інструментом міжкультурної комунікації. Глядач сьогодні очікує не просто точного перекладу, а природного, динамічного тексту, який органічно поєднується з візуальним рядом і відповідає культурним нормам цільової аудиторії. Саме тому проблема перекладу та локалізації кінодіалогів у мультфільмах набуває особливої уваги в сучасному перекладознавстві.

Мультфільм студії Pixar “Cars” («Тачки») є прикладом складного для перекладу аудіовізуального продукту, насиченого жартами, грою слів, алюзіями та культурно маркованими елементами. Його персонажі розмовляють живою, розмовною мовою, що відображає американську ментальність і соціальний контекст, тому переклад потребує ретельного добору засобів для збереження комічного ефекту та природності сприйняття українським глядачем.

Актуальність теми зумовлена необхідністю вивчення перекладацьких стратегій, які забезпечують адекватну передачу змісту, стилю й прагматики оригіналу при локалізації анімаційних фільмів. Аналіз перекладу мультфільму «Тачки» дозволяє простежити, як засоби гумору, колориту та індивідуалізації персонажів адаптуються до умов української культури та мовних норм.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному аналізі перекладацьких стратегій та трансформацій, застосованих під час локалізації мультфільму «Тачки», що дозволяє уточнити підходи до адаптації аудіовізуальних текстів у сучасному українському контексті.

Об’єктом дослідження є кінодіалоги мультфільму “Cars” («Тачки»).

Предметом дослідження є особливості їх перекладу та адаптації (локалізації) українською мовою.

Метою дослідження є виявлення та аналіз особливостей перекладу і адаптації (локалізації) кінодіалогів у мультфільмі “Cars” («Тачки») з метою визначення ефективних перекладацьких стратегій, що сприяють адекватному сприйняттю фільму українською аудиторією.

Для досягнення мети необхідно розв’язати такі **завдання**:

1) розглянути теоретичні засади аудіовізуального перекладу та локалізації;

2) визначити специфіку перекладу кінодіалогів у мультфільмах;

3) проаналізувати типи перекладацьких трансформацій, застосованих у фільмі «Тачки»;

4) встановити способи передачі гумору, гри слів і культурно маркованих елементів;

5) оцінити адекватність і природність української локалізації мультфільму.

Матеріалом дослідження слугують оригінальні англомовні сценарії трьох частин анімаційного фільму “Cars” студії Pixar Animation Studios - “Cars” (2006), “Cars 2” (2011) та “Cars 3” (2017) - і їх офіційна українська локалізація у вигляді дубляжу, здійсненого кінокомпанією B&H Film Distribution. У дослідженні використано репліки персонажів, що містять мовну гру, фразеологізми, алюзії, жарти та культурно марковані елементи, які створюють перекладацькі труднощі та потребують адаптації до українського контексту.

Методи дослідження. Для досягнення мети роботи застосовано комплекс методів:

1) порівняльно-аналітичний метод - для зіставлення оригінальних і перекладених кінодіалогів;

2) дескриптивний метод - для опису перекладацьких трансформацій і прийомів адаптації;

3) контекстуально-інтерпретаційний аналіз - для встановлення прагматичної функції реплік у контексті сюжету;

4) лінгвокультурологічний метод - для дослідження впливу культурних чинників на вибір перекладацьких рішень;

5) елементи кількісного аналізу - для підрахунку найчастіше вживаних типів перекладацьких трансформацій.

Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його результатів у навчальних курсах із перекладознавства, у підготовці перекладачів аудіовізуального контенту, а також у практиці кінолокалізації.

Робота пройшла **апробацію** у науковому заході. Результати дослідження були представлено у такій публікації:

1. Буряк М. Відтворення діалогів українською мовою у мультфільмі «Cars». *XVII Міжнародна наукова конференція «Іноземна філологія у XXI столітті»*. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2025.

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатку та списку використаної літератури.

У вступі подано обґрунтування актуальності теми, визначено мету, завдання, об’єкт і предмет дослідження, окреслено наукову новизну, практичне значення, матеріали та методи дослідження, а також описано структуру роботи.

У першому розділі розглянуто основні теоретичні положення, пов’язані з перекладом кінодіалогів, визначено їхні функції та специфіку. Також проаналізовано поняття аудіовізуального перекладу, зокрема дубляжу, субтитрування та локалізації, і розкрито проблематику передачі культурних реалій і гумору в мультфільмах.

Другий розділ присвячено аналізу мультфільму «Cars» як об’єкта дослідження: подано загальну характеристику сюжету, персонажів та цільової аудиторії, описано історію створення українського дубляжу, принципи локалізації та особливості роботи перекладацької команди. У розділі також здійснено порівняння оригінальних англомовних діалогів з українськими перекладами, відібрано приклади для детального аналізу.

Третій розділ зосереджено на практичному дослідженні перекладацьких прийомів. Проаналізовано способи передачі гумору, гри слів і каламбурів, визначено основні типи перекладацьких трансформацій, розглянуто відтворення характерів персонажів через мовні засоби, стилістику та інтонацію, а також адаптацію діалогів до дитячої аудиторії з урахуванням цензурних та евфемістичних стратегій.

У висновках узагальнено результати теоретичного та практичного аналізу, сформульовано основні висновки й рекомендації щодо ефективної локалізації мультфільмів українською мовою.

Загальна кількість сторінок 94, кількість використаних джерел 57.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПЕРЕКЛАДУ КІНОДІАЛОГІВ

1.1 Кінодіалог як об’єкт перекладу, проблеми локалізації

Кінодіалог посідає центральне місце в структурі аудіовізуального твору, адже саме через нього відбувається основна комунікація між персонажами, формується сюжетна динаміка, розкриваються характери, настрій і культурний контекст фільму або мультфільму. На відміну від звичайного діалогічного мовлення, кінодіалог є результатом свідомого художнього відбору, редагування та стилістичного моделювання, спрямованого на досягнення певного емоційного та естетичного ефекту.

Кінодіалог поєднує риси спонтанного усного мовлення та заздалегідь підготовленої сценарної репліки: він звучить природно, але при цьому залишається елементом ретельно продуманого драматургічного задуму. Він водночас передає сюжетні відомості, розкриває характери персонажів і створює певну атмосферу сцени. Як зазначає С. Фролова, кінодіалог поєднує риси реального спілкування та драматичної мови, водночас зберігаючи економність, динамічність і ритмічну організованість [Фролова 2018, с. 45].

Кінодіалоги є одним із найскладніших об’єктів перекладу, оскільки вони поєднують усну природу мовлення, сценарну стилізацію, емоційний ритм, культурні алюзії та технічні обмеження дубляжу. Саме тому вони активно застосовують перекладацькі трансформації, які дозволяють передати зміст без буквального копіювання, зберегти стиль, гумор і характер персонажів, узгодити репліку з ритмом, інтонацією та візуальним рядом сцени, адаптувати культурні реалії до сприйняття українського глядача, а також забезпечити природність і кінематографічність мовлення. У цьому контексті трансформації

є не винятком, а необхідною нормою перекладу, адже саме вони роблять репліку живою, доречною та функціонально рівноцінною до оригіналу.

У сучасній західній перекладознавчій школі перекладацькі трансформації систематизовані у працях П. Ньюмарка (P. Newmark), М. Бейкер (M. Baker), Ю. Найди (E. Nida), Л. Венуті (L. Venuti), Дж. Гауз (J. House) та ін. Ці підходи застосовуються для аналізу як письмового, так і аудіовізуального перекладу, включно з дубляжем анімаційних фільмів.

1. Лексико-семантичні трансформації за [Newmark 2016, с. 70–92]; [Baker 2018, с. 19–28]:

1) модуляція (зміна концептуального ракурсу вислову);

2) конкретизація (перехід від ширшого значення до вужчого);

3) генералізація (навпаки - розширення значення);

4) семантичний розвиток (додавання смислового компонента, мотивованого контекстом);

5) антонімічний переклад (передача значення через протилежність).

Ці трансформації спрямовані на відтворення смислових відтінків у випадках, коли прямий відповідник відсутній або порушує прагматику висловлювання.

2. Лексико-фразеологічні трансформації за [Baker 2018, с. 68–78]; [Eco 2001, с. 57–66]:

1) еквівалентний переклад (використання вже усталеного відповідника у мові перекладу);

2) частковий еквівалент (передача частини змісту, коли повного відповідника немає);

3) переклад фразеологізмів аналогами (пошук близького за змістом і стилем вислову в українській мові);

4) адаптація гри слів (створення нового каламбуру або реконструкція жарту в цільовій мові).

Ця група трансформацій особливо важлива для перекладу ідіом, культурних алюзій, гумору та словесних ігор.

3. Стилістичні та прагматичні трансформації за [Nida 2005, с. 68–72]; [House 2015, с. 32–41]; [Venuti 1995, с. 20–28]:

1) адаптація (пристосування тексту до норм цільової культури або вікової групи);

2) компенсація (передача втраченого ефекту в іншому місці тексту);

3) евфемізація (пом’якшення небажаних або грубих елементів);

4) стилістичне вирівнювання під персонажа (підбір лексики, інтонації та мовної манери відповідно до соціальної ролі героя).

Такі трансформації забезпечують збереження комічної, емоційної та соціальної функції реплік.

4. Граматичні трансформації за [Newmark 2016, с. 95–110]; [Snell-Hornby 2006, с. 145–150]:

1) заміна частин мови (наприклад, дієслова замість іменника для динаміки репліки);

2) перестановка елементів речення (зміна порядку слів або частин речення для збереження природності української мови);

3) заміна синтаксичної структури (спрощення, ускладнення, переформатування).

У дубляжі ці трансформації особливо важливі через синхронізацію з артикуляцією персонажів та темпом їх мовлення.

Функції кінодіалогу можна умовно розподілити на декілька основних груп:

1) інформаційна - передача важливої сюжетної інформації;

2) характерологічна - допомагає розкрити психологічні та індивідуальні риси персонажів;

3) емоційна - формує настрій та емоційний фон сцени;

4) комунікативна - спрямована на взаємодію з глядачем і передачу авторського задуму;

5) естетична - забезпечує художню привабливість мовлення та підтримує стиль твору.

Як відзначають С. Федоренко та О. Валькова, кінодіалог є мультимодальним об’єктом, де поєднуються вербальні та невербальні елементи: діалоги та репліки персонажів супроводжуються інтонацією, темпом мовлення, жестами, мімікою і музичним супроводом [Федоренко, Валькова 2020, с. 13]. Перекладач має враховувати цю інтеграцію для збереження емоційно-комунікативного ефекту, синхронності з діями персонажів та ритмом сцени.

Особливої уваги потребує синхронізація перекладу з рухом губ акторів (у випадку дубляжу), а також відповідність довжини реплік темпу сцени. Наприклад, у сценах гонок у «Cars» короткі, динамічні репліки Блискавки МакКвіна підкреслюють швидкість і напруження, тому переклад має точно збігатися за тривалістю і ритмом із оригіналом. Крім того, перекладач має дбати про збереження культурних реалій, гри слів і гумору, адже саме вони формують національну специфіку фільму.

Кінодіалоги також відображають культурні особливості оригінального твору. У мультфільмах студії Pixar часто використовуються американські реалії, ігри слів, гумор та локальні референси. Перекладач у таких випадках застосовує адаптаційні стратегії: модифікує культурно-специфічні елементи, підбирає еквіваленти гумору для цільової аудиторії або трансформує його, зберігаючи емоційний ефект. У “Cars” це стосується, наприклад, автокультури, назв автомобільних моделей та ігор слів, які перекладач адаптує для українських дітей, щоб вони сприймали гумор і сюжет правильно.

Крім того, кінодіалог сприяє психологічному сприйняттю персонажів. Правильний переклад дозволяє глядачам співпереживати героям, розуміти їхні емоції, реагувати на гумор та моральні уроки мультфільму. Це особливо важливо для дитячої аудиторії, яка активно сприймає не тільки сюжет, але й манеру поведінки персонажів, їхні інтонації та невербальні сигнали.

Локалізація кінодіалогів є ширшим та складнішим процесом, ніж звичайний переклад, оскільки вона передбачає не лише відтворення змісту реплік, а й адаптацію мовних, культурних, соціальних та прагматичних

елементів до іншого комунікативного середовища. Переклад зосереджується переважно на мовній відповідності між оригіналом і текстом-ціллю, тоді як локалізація охоплює весь спектр факторів, що впливають на сприйняття аудіовізуального твору: культурні реалії, гумор, фонетичну синхронізацію, вікові обмеження аудиторії та навіть жанрову специфіку.

На відміну від перекладу, який передбачає лінгвістичну еквівалентність, локалізація прагне до функціональної та емоційної еквівалентності, забезпечуючи, щоб глядач цільової культури сприймав сцену приблизно так само, як і глядач оригіналу. У кінодіалогах це означає адаптацію гумору, алюзій, невербальних сигналів, а також добір фраз, які природно звучатимуть українською та водночас відповідатимуть ритму й темпу сцени.

Проблеми локалізації виникають тоді, коли прямий переклад неможливий або не виконує прагматичної функції: жарти втрачають комічність, культурні посилання стають незрозумілими, а оригінальна інтонація персонажа не відображається в цільовій мові. У таких випадках перекладач застосовує трансформації — адаптацію, компенсацію, заміну культурних реалій, створення нових каламбурів або стилістичне моделювання мовлення персонажа. Таким чином, локалізація перетворюється на творчий процес, що поєднує лінгвістику, культурологію та режисуру дубляжу.

Як результат, локалізація кінодіалогів у мультфільмах забезпечує не лише точність переданого змісту, але й відповідність культурним нормам, віковим особливостям аудиторії та вимогам аудіовізуального формату, що робить її ключовим етапом створення якісної україномовної дубльованої версії.

Отже, переклад кінодіалогу - це не просто передача змісту реплік, а творча адаптація, яка забезпечує збереження сюжетної динаміки, характерів персонажів, гумору, емоційного фону та культурних реалій. Такий підхід є критично важливим для локалізації мультфільмів для дітей та формування повноцінного сприйняття художнього твору. Це складне та багатопланове явище, яке поєднує вербальні й невербальні засоби, культурні та емоційні компоненти, виконує кілька функцій і має бути ретельно адаптоване для

цільової аудиторії при локалізації мультфільмів. Саме ці аспекти роблять його важливим об’єктом дослідження як для теоретиків аудіовізуального перекладу, так і для практикуючих перекладачів та дубляжних студій.

1.2 Теорія аудіовізуального перекладу: дубляж, субтитрування, локалізація

У добу активного розвитку науки, технологій та інформаційного простору інтерес до проблем перекладу й суміжних із ним галузей помітно зріс. Переклад дедалі частіше розглядається не лише як мовна діяльність, а як складний міжкультурний і когнітивний процес, що вимагає глибокого розуміння структур обох мов і культур. Він не є простою заміною слів однієї мови словами іншої, а являє собою систему багатоетапних дій, спрямованих на досягнення смислової та стилістичної відповідності між текстами.

Попри значний обсяг наукових праць, присвячених перекладознавству, окремі напрями залишаються недостатньо дослідженими. До таких належить аудіовізуальний переклад, який набуває все більшого поширення у зв’язку з розвитком кіноіндустрії, телебачення та цифрових медіа. Цей тип перекладу охоплює передавання змісту мультимедійного тексту іншою мовою, де поєднуються різні канали сприйняття - звуковий, візуальний і вербальний.

Аудіовізуальний текст поєднує у собі мову, зображення, музику, кольорові рішення, композицію та рух, створюючи цілісне художнє враження. Основними формами його перекладу виступають дубляж і субтитрування, кожен із яких має свої технічні, мовні та культурні особливості. Саме тому аудіовізуальний переклад вимагає від перекладача не лише мовної компетенції, а й уміння працювати зі звуком, зображенням і темпом фільму, забезпечуючи природність звучання та автентичність сприйняття.

У другій половині 1920-х років виникло звукове кіно, що стало переломним етапом в історії аудіовізуальних засобів. Технічний прогрес зробив можливим додаткову синхронізацію - процес, коли діалоги, записані в умовах стороннього шуму, можна було повторно озвучити. Спершу ця технологія використовувалася лише для покращення якості звукової доріжки, але згодом почала застосовуватись і для заміни оригінального тексту іншою мовою. Так з'явився дубляж, який став основою сучасних методів аудіовізуального перекладу.

Субтитрування як окремий різновид перекладацької діяльності передбачає створення письмових реплік, що накладаються на відеоряд синхронно зі звучанням оригінальних діалогів. Оскільки цей процес полягає у переході з усного мовлення в письмову форму, його відносять до інтермодальних типів перекладу, тобто таких, що поєднують різні канали сприйняття - аудіальний та візуальний.

Цей етап розвитку кіно та перекладознавства став основою для подальшого формування сучасних підходів до локалізації кінодіалогів, адже саме тоді виникли перші спроби адаптувати фільми для міжнародної аудиторії, зберігаючи при цьому культурну автентичність і художню цілісність оригіналу.

Сучасний аудіовізуальний переклад спирається на різні форми передачі змісту іншою мовою, серед яких найпоширенішими є дубляж, закадрове озвучення, субтитрування та інші техніки. Їх використання зумовлене не лише технічними можливостями, але й потребами аудиторії, специфікою кінопродукції та культурними особливостями сприйняття. Розглянемо основні форми передачі змісту:

1) дубляж (англ. dubbing) - це вид перекладу, при якому оригінальна звукова доріжка повністю замінюється перекладеним аудіо. Такий спосіб дозволяє створити ілюзію, що актори говорять цільовою мовою, і найчастіше використовується для прокату фільмів у країнах з іншими мовами;

2) багатоголосе закадрове озвучення (англ. voice-over) передбачає накладання перекладеного звуку на приглушений оригінал. Кожен персонаж має власний голос перекладача. Існують також різновиди: а) одноголосе озвучення - коли всі ролі читає один диктор (характерно для документальних фільмів чи інтерв'ю); б) двоголосе озвучення - коли чоловічі ролі озвучує один актор, а жіночі - інша акторка;

3) субтитри (англ. subtitles) - це текстовий переклад реплік, який з'являється в нижній частині екрану. Існують також спеціальні субтитри для людей із вадами слуху (англ. Subtitling for the Deaf and Hard of Hearing), що включають описи звуків чи музичних ефектів;

4) частковий дубляж (англ. partial dubbing) або коротка синхронізація (англ. concise synchronisation) використовується для озвучування лише певних фрагментів, необхідних для розуміння сюжету аудиторією;

5) подвійна версія (англ. double version) - кінопродукція, у якій використовуються дві або більше мов одночасно: актори говорять кожен своєю мовою, а під час монтажу здійснюється синхронізація та часткове дублювання;

6) вільне коментування (англ. free commentary) - форма перекладу, орієнтована на аудиторію з іншої культурної сфери, що містить додаткові пояснення, контекст або культурні роз'яснення;

7) рімейк (англ. remake) - це нове озвучення або переінтерпретація фільму, адаптована для іншої культури. Наприклад, переробка європейських кінострічок для американського ринку;

8) звуковий опис (англ. audio description, AD) - додатковий вербальний коментар, який описує візуальні елементи фільму, призначений для глядачів із порушеннями зору;

9) суртитри (англ. surtitles або supertitles) - це безперервний рядок тексту, який проектується над сценою під час театральної вистави чи опери, допомагаючи глядачам розуміти іншомовні виступи;

10) виклад подій (англ. narration) - це форма аудіосупроводу, коли текст не відтворює діалоги персонажів, а описує події або сюжет, що відрізняє його від закадрового перекладу;

11) живе субтитрування (англ. live subtitling) використовується під час прямих трансляцій або телемарафонів, коли потрібно оперативно відтворити репліки чи опис подій у режимі реального часу.

Алгоритм опрацювання аудіовізуального матеріалу передбачає низку послідовних етапів, кожен з яких має власну функцію в процесі створення перекладеної версії фільму або відеоматеріалу: 1) перекладач здійснює первинну роботу - розшифровує аудіотекст, розпізнає мовлення персонажів, перекладає діалоги та створює попередній варіант кінотексту; 2) редактор перевіряє перекладений матеріал, редагує текст, узгоджуючи його зі стилістичними, лексичними та синтаксичними нормами цільової мови; 3) звукорежисер розділяє матеріал на відео-, звукову та текстові доріжки, готуючи технічну базу для подальшої роботи; 4) диктор або актор озвучення начитує перекладений текст у студії відповідно до інтонацій, емоційного забарвлення та темпу оригіналу; 5) режисер здійснює накладання звукової доріжки на оригінал або створює новий аудіоряд - залежно від обраного виду перекладу (дубляж, закадрове озвучення тощо) та технічних можливостей; 6) відбувається синхронізація звуку з відеорядом, монтаж і кодування фінальної версії продукту; 7) за потреби створюються субтитри: оригінальний текст видаляється, а на його місце додається перекладений варіант, синхронізований із візуальним рядом.

Отже, переклад аудіовізуального матеріалу - це не просто відтворення мовного змісту, це комплексна робота, у якій перекладач має одночасно зберегти смисл, врахувати технічні обмеження та забезпечити природність звучання для цільової аудиторії. З огляду на постійний розвиток технологій та зростання вимог до якості перекладу, аудіовізуальний переклад стає дедалі більш комплексним явищем, що охоплює етапи субтитрування, дубляжу, закадрового озвучення, синхронізації звуку з відеорядом тощо. Це зумовлює

необхідність підготовки фахівців нового покоління, які володітимуть не лише перекладацькими, а й технічними, культурологічними та редакторськими компетенціями.

1.3 Проблеми перекладу культурних реалій та гумору в мультфільмах

Переклад гумору та культурних реалій у мультфільмах є одним із найскладніших аспектів аудіовізуального перекладу, оскільки він вимагає від перекладача не лише мовних навичок, а й глибокого розуміння культурних кодів оригінального твору. Як зазначає P. Zolczer, гумор у аудіовізуальних творах часто базується на мовних особливостях, грі слів або культурно-специфічних реаліях, які можуть бути незрозумілими для глядачів іншої культури [Zolczer 2016, с. 80]. У випадку анімаційних фільмів студії Pixar, зокрема трилогії “Cars”, ці труднощі посилюються тим, що значна частина гумору побудована на авто-механічній термінології, американських культурних стереотипах і грі слів, пов’язаній із транспортною тематикою.

Ще однією важливою проблемою є те, що гумор у мультфільмах, зокрема в “Cars”, тісно пов’язаний із мультимодальною природою аудіовізуального тексту. Жарт часто виникає не лише на рівні слова, а у взаємодії звукової інтонації, міміки персонажів, темпу сцени та візуальних деталей, на які переклад не може безпосередньо вплинути. Як наголошує F. Chaume, будь-яка зміна вербального компонента має узгоджуватися з кінематографічними кодами - ритмом монтажу, артикуляційними рухами, характером акторської гри [Chaume 2012, с. 3–5]. Це означає, що перекладач повинен знайти таке рішення, яке зберігатиме гумористичну функцію в поєднанні з відеорядом, навіть якщо вербальний жарт доводиться повністю перебудовувати.

При перекладі гумору існує ризик втрати або спотворення комічного ефекту через обмеження різних видів перекладу. Наприклад, при дубляжі

перекладач змушений синхронізувати репліки з рухом губ персонажів, що часто ускладнює точну передачу жартів або ідіоматичних висловів. У субтитруванні, навпаки, обмеження пов'язані з обсягом тексту та часом його показу на екрані, що також може призводити до скорочення або адаптації гумористичного контенту.

Успішний переклад гумору часто потребує використання компенсаторних стратегій: заміни культурно-специфічних елементів аналогами у цільовій культурі, пояснювальних вставок, модифікації гри слів або перенесення комічного ефекту в іншу сцену. Таким чином, переклад гумору та культурних реалій стає не просто трансляцією тексту іншою мовою, а творчою адаптацією, що дозволяє зберегти комічну функцію твору для нової аудиторії.

Основними рисами гумору в англомовному світі є «чорний гумор» та гра слів, тоді як в українському контексті переважають самоіронія та добродушність. Ці відмінності зумовлені специфікою культурних кодів, цінностей та соціальних норм різних спільнот. Вони змушують перекладачів застосовувати модуляцію, трансформацію стилю або навіть компенсацію - перенесення жарту в інше місце, щоб функції гумору залишилися незмінними.

Отже, для того щоб переклад мультфільму був повноцінним і зберігав функціональні та стилістичні особливості оригіналу, перекладач повинен враховувати лінгво-прагматичну організацію гумористичного тексту, включаючи специфіку словесних і ситуативних жартів, і володіти широким спектром професійних компетенцій. Це включає не лише знання мови оригіналу та мови перекладу, а й розуміння культури, історичного та соціального контексту, а також специфіки дитячої аудиторії, якщо йдеться про анімаційні твори [Dore 2020, с. 45-46].

Вік глядача відіграє особливу роль. Дитяча аудиторія потребує максимально прозорої, емоційно зрозумілої подачі, адже діти не володіють фоновими знаннями щодо американської культури, реалій автоспорту чи мовних каламбурів. Дитяча аудиторія вимагає більш високого рівня адаптації

та пояснення імплікатур, оскільки діти інакше інтерпретують гумор і прагматичні значення. Саме тому в українському дубляжі “Cars” перекладачі використовують доброзичливі, менш агресивні, інколи більш експресивні заміни, які водночас зберігають емоційний тон оригіналу.

Переклад комічних сцен вимагає уваги до національного характеру гумору, оскільки один і той самий сюжет або жарт у різних культурах може викликати абсолютно різні емоційні реакції. Від правильного підбору лексичних і стилістичних засобів перекладу залежить ефект комічності; його невірний вибір може призвести до втрати гумору або до появи культурних нерозумінь у цільовій аудиторії.

Ще однією важливою умовою адекватного перекладу мультфільмів є узгодження перекладу з відеорядом. Переклад не може обмежуватися буквальним відтворенням слів, він повинен враховувати ритм сцен, інтонації персонажів, темп мовлення та емоційне забарвлення реплік. Крім того, перекладач має застосовувати різні стратегії адаптації гумору: від локалізації культурно-специфічних жартів до використання аналогічних комічних прийомів у цільовій мові.

Основна проблема перекладу комічного у мультфільмах полягає в тому, що значення тексту, який містить гумор і суміжні явища, не вичерпується сумою значень його одиниць, наголошує В. І. Карабан. Іншими словами, зміст цілого гумористичного фрагменту значною мірою забезпечують лексично-семантичні зв’язки між словами та словосполученнями, синтаксична семантика речень та їх прагматичні взаємозв’язки [Карабан 2003, с. 67].

Більше того, перекладач мусить досконало володіти обома мовами - вихідною та цільовою, проте цього недостатньо для адекватного відтворення гумору у мультфільмах. Переклад лексичних і граматичних елементів оригінального тексту може бути варіативним і потребує врахування контексту. Окремі фрази, речення та діалоги мультфільму потребують глибокого знання контексту та культурних реалій, адже не лише одиничні вислови визначають

характер перекладу, а й повне розуміння тексту впливає на вибір перекладацьких рішень.

Адекватний переклад гумору створює специфічні труднощі для перекладача, оскільки він повинен співвідносити цільову мову та її культурний контекст із менталітетом носіїв мови оригіналу. Те, що є звичним і зрозумілим для англомовної аудиторії, може не мати сенсу для українськомовного глядача, не кажучи вже про комічний ефект жартів. Саме тут постає проблема еквівалентного перекладу.

В. В. Балахтар та К. С. Балахтар визначають еквівалентність як «відношення між вихідним і кінцевим текстами, які виконують аналогічні комунікативні функції в різних культурах». Під еквівалентністю перекладу розуміється відтворення змісту оригіналу як сукупності інформації, включаючи емотивні, стилістичні, образні та естетичні функції мовних одиниць [Балахтар 2011, с. 2].

Таким чином, переклад гумору та культурних реалій у мультфільмах є складним і багаторівневим процесом, що вимагає від перекладача глибокого знання мов, культури, стилю оригіналу та цільової мови, а також креативного підходу, аби передати комічний ефект для глядача з іншою культурною базою. Ця робота передбачає не лише мовну точність, але й адекватне відтворення культурних кодів та емоційної насиченості гумористичних сцен. Така складність визначає особливу роль перекладача як посередника між культурами та комунікативними контекстами.

РОЗДІЛ 2
ЛОКАЛІЗАЦІЯ АНІМАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ “CARS”: СТРАТЕГІЯ ТА ПРАКТИКА

2.1 Загальна характеристика мультфільму “Cars”, український дубляж

Мультфільм «Тачки» (англ. “Cars”) є анімаційною стрічкою, створеною студією Pixar та презентованою Walt Disney Pictures. Це сьома спільна робота двох студій і водночас останній проект, завершений у межах співпраці перед тим, як Disney придбала Pixar. Стрічка започаткувала однойменну франшизу. Режисером фільму виступив Джон Лассетер, відомий за роботами «Історія іграшок», «Життя жуків» та «Історія іграшок 2».

Трилогія «Тачки» (“Cars”) студій Disney та Pixar послідовно розкриває розвиток головного героя - гоночного автомобіля Блискавки МакКвіна, простежуючи його шлях від самозакоханого новачка до досвідченого спортсмена й ментора нового покоління.

У першій частині Блискавка МакКвін перебуває на піку популярності та прагне будь-якою ціною здобути перемогу в Кубку Поршня. Сповнений амбіцій, він не цінує команду, друзів і ставить особистий успіх понад усе. Випадково опинившись у тихому містечку Радіаторний Рай, він знайомиться з місцевими мешканцями, зокрема з евакуатором Сирником, адвокаткою Саллі та колишнім чемпіоном Доком Гадсоном. Спілкування з ними змінює його характер: МакКвін вчиться командній роботі, відповідальності та повазі до інших. Забувши про власний егоїзм, він усвідомлює, що справжні цінності - це дружба й підтримка.

Друга частина переносить акцент на міжнародний контекст. МакКвін разом із Сирником бере участь у Світовому Гран-Прі. Тут сюжет поєднує елементи шпигунського трилера та комедії: Сирник випадково опиняється

втягнутим у спецоперацію британських агентів, які розслідують змову проти нових альтернативних видів пального. МакКвін знову стикається з випробуванням характеру: непорозуміння з другом майже руйнує їхню дружбу, але зрештою він усвідомлює цінність простих речей і людей поруч. Друга частина розширює теми відповідальності, вірності та довіри, доповнюючи вже наявний образ героя.

У третій частині МакКвін стоїть перед новим викликом - появою покоління надсучасних гоночних автомобілів, серед яких домінує Джексон Шторм. Швидший і технологічно досконаліший суперник стає символом змін у спорті та неминучості часу. Після серйозної аварії МакКвін переживає кризу ідентичності: він більше не може перемагати силою молодості, і мусить шукати новий шлях. Завдяки тренерці Круз Рамірес він поступово переосмислює своє місце в спорті та переходить від ролі гонщика до ролі наставника. У фіналі трилогії герой передає свій досвід новому поколінню, повторюючи шлях Дока Гадсона та залишаючи по собі спадщину не лише як чемпіон, а як тренер і взірець.

В Україні перший мультфільм вийшов 15 червня 2006 року та став першою анімаційною роботою, офіційно дубльованою українською мовою після ухвалення закону про обов’язкове дублювання фільмів державною мовою. Продовження - «Тачки 2» - було представлено 23 червня 2011 року. «Тачки 3» вийшли в українських кінотеатрах із українським дубляжем 15 червня 2017 року.

Мультфільм «Тачки» вирізняється яскравими та колоритними персонажами, кожен із яких має чітко визначений характер і роль у розвитку сюжету:

1) Блискавка МакКвін (Lightning McQueen) - харизматичний, упевнений у собі гоночний автомобіль, який поєднує амбіційність із природним талантом. Його образ побудований на динамічності, молодості та яскравості, що робить персонажа центральним у всій франшизі.

2) Сирник (Tow Mater) - теплий, відвертий і дещо незграбний евакуатор, який уособлює простоту, щирість та народний гумор. Він має добрий характер і створює атмосферу дружби й підтримки.

3) Док Гадсон (Doc Hudson) - серйозний, стриманий та мудрий автомобіль із сильною внутрішньою харизмою. Його персонаж базується на повазі, авторитеті та глибоких життєвих цінностях.

4) Саллі Каррера (Sally Carrera) - інтелігентна, елегантна та чуйна спортивна машина. Саллі має врівноважений характер, поєднує логічність мислення з емоційною теплістю та виразно підтримує розвиток інших персонажів.

5) Круз Рамірес (Cruz Ramirez) - енергійна, оптимістична та допитлива автівка. Вона вирізняється життєрадісністю, відкритістю та прагненням до самовдосконалення, що робить її образ дуже сучасним і мотивувальним.

6) Джексон Шторм (Jackson Storm) - строгий, холодний і надзвичайно впевнений у собі автомобіль нової генерації. Його характер відзначається змагальністю, технологічністю та прагненням демонструвати перевагу.

Цільова аудиторія мультфільму «Тачки» є доволі широкою і включає як дітей, так і дорослих. Дітям привабливі яскраві кольори, динамічні гонки, гумор та емоційні сцени, що допомагає утримувати їхню увагу та формує позитивне сприйняття сюжету. Дорослі можуть оцінити приховані культурні та комедійні алюзії, соціальні та життєві уроки, а також творчий підхід до створення персонажів та світу мультфільму. Крім того, через універсальні теми дружби, співпраці та саморозвитку мультфільм стає цікавим і для сімейного перегляду, поєднуючи розважальний та повчальний ефект.

Отже, мультфільм «Тачки» є яскравим прикладом сучасного анімаційного продукту, який поєднує захопливий сюжет, добре опрацьованих персонажів та гумор, зрозумілий різним віковим категоріям. Основні персонажі вирізняються чіткими характерами та емоційною виразністю, що дозволяє глядачам легко ідентифікуватися з ними та слідкувати за розвитком їхніх стосунків. Цільова аудиторія мультфільму широка: він цікавий як дітям,

завдяки яскравій анімації та динамічним сценам, так і дорослим, завдяки гумору, соціальним та культурним алюзіям. Завдяки такому поєднанню мультфільм виконує як розважальну, так і виховну функцію, формуючи позитивні цінності та моделі поведінки для різних глядачів.

Український дубляж є важливим елементом локалізації аудіовізуальних творів, що забезпечує доступність кінопродукції для україномовної аудиторії. Його розвиток пов’язаний із історичними, соціально-культурними та мовними процесами в Україні. Перші спроби дубляжу зародилися ще у кінці 1980-х - на початку 1990-х років, коли українська мова поступово почала входити в кінотеатральний простір після багаторічної заборони. До цього часу українська мова майже не використовувалася в кінотеатрах через радянські обмеження.

Перші дубляжі відзначалися експериментальністю та обмеженими ресурсами: студії працювали над адаптацією тексту, одночасно шукаючи голоси акторів, здатних передати характер персонажів. Часто перекладалися лише частини діалогів або окремі фільми, тоді як основна маса кінопродукції виходила російською мовою. Згодом створилися професійні перекладацькі команди, до складу яких входили перекладачі, редактори, режисери дубляжу, звукорежисери та актори озвучування. Такий комплексний підхід дозволяв не лише передати зміст оригіналу, а й адаптувати гумор, культурні реалії та мовні особливості до сприйняття українською аудиторією.

Процес дубляжу мультфільмів та художніх фільмів є колективним і вимагає взаємодії декількох фахівців. Сучасна перекладацька команда зазвичай включає:

1) перекладачів, які адаптують оригінальні тексти, враховуючи не лише лексичне значення слів, а й культурні відмінності, гумор, ідіоми та емоційне забарвлення реплік. Вони приймають рішення, які сцени слід локалізувати, а де важливіше зберегти точність;

2) редакторів (коректорів), що перевіряють тексти на правильність, стильову цілісність та логічність перекладу, а також на сумісність з відеорядом і ритмом мовлення персонажів;

3) режисерів дубляжу, які керують процесом запису, контролюють акторську гру, інтонації, темп і емоційне навантаження реплік, забезпечуючи відповідність характеру персонажів оригіналу;

4) звукорежисерів, що працюють над синхронізацією звуку з відеорядом, балансом гучності, додатковими ефектами та музичним супроводом;

5) акторів озвучення, які повинні передати характер і емоції персонажів, інтонаційно наближено до оригіналу. Важливою особливістю роботи акторів є адаптація вимови та інтонацій для українського слухача без втрати авторського задуму.

Успіх дубляжу значною мірою залежить від координації всіх членів команди. Кожен спеціаліст відповідає за окремий аспект перекладу, але фінальний результат формується тільки при взаємодії всіх ланок.

Принципи локалізації українського дубляжу передбачають збереження смислової точності оригіналу, адекватне відтворення емоційної насиченості та інтонацій персонажів, а також адаптацію культурних кодів, зрозумілих цільовій аудиторії. Як зазначає А. Ремал, локалізація мультфільмів передбачає адаптацію культурно маркованих елементів з метою забезпечення адекватного сприйняття аудиторією. При цьому зміни не повинні порушувати загальну стилістику та комунікативний ефект оригіналу, тобто локалізація має зберігати «ефект впізнаваності» культурних кодів твору [Ремал 2020, с. 29].

Значна увага приділяється дитячій аудиторії, для якої дубляж виступає основним засобом сприйняття мультфільмів та анімаційних фільмів. Сучасний український дубляж характеризується високим рівнем професіоналізму та популярністю серед глядачів, що підтверджується численними успішними кінопроектами та франшизами, адаптованими для українського ринку. Основні принципи локалізації українського дубляжу включають:

1) семантична точність - збереження змісту оригінального тексту, авторського задуму та основного конфлікту сцен. Перекладачі прагнуть передати значення фраз максимально близько до оригіналу, навіть якщо доводиться змінювати структуру речень.

2) культурна адаптація - заміна незрозумілих або чужорідних елементів культурними аналогами, пояснення культурно-специфічних реалій, щоб глядач міг зрозуміти гумор, традиції чи конкретні посилання.

3) емоційна відповідність - передача інтонацій, характеру персонажів та комічного ефекту, особливо важливо для мультфільмів для дітей. Актори озвучення та режисери дубляжу працюють над тим, щоб глядач відчув ті ж емоції, що і у оригінальній версії.

4) синхронізація з відеорядом - текст перекладу повинен відповідати руху губ, тривалості сцен і темпу мовлення персонажів, що забезпечує природність сприйняття.

5) адаптація для дитячої аудиторії - використання спрощених конструкцій, пояснень або евфемізацій для сцен, які можуть бути складними або небажаними для дітей. Цей принцип забезпечує зрозумілість і комфортне сприйняття мультфільму.

6) локалізація гумору та ідіом - гумористичні вставки або гра слів часто не мають прямого аналога в українській мові, тому перекладачі застосовують компенсаторні стратегії: заміну жарту на схожий по ефекту, пояснення або модифікацію сцени для збереження комічного впливу.

Завдяки дотриманню цих принципів український дубляж стає не лише зрозумілим і точним, а й емоційно насиченим, зберігає художню цінність та культурну автентичність оригіналу.

Отже, український дубляж є складним і багаторівневим процесом, що поєднує мовні, культурні та технічні аспекти. Його створення потребує злагодженої роботи професійної команди, до складу якої входять перекладачі, редактори, режисери дубляжу, звукорежисери та актори озвучення. Кожен із цих фахівців відповідає за певний аспект локалізації, а взаємодія всіх

учасників забезпечує якісний результат, що відповідає вимогам української аудиторії. Принципи локалізації в українському дубляжі включають семантичну точність, культурну адаптацію, емоційну відповідність, синхронізацію з відеорядом та адаптацію гумору і ідіом. Дотримання цих принципів дозволяє зберегти художню цінність оригінального твору, передати характер персонажів та комічний ефект, забезпечуючи водночас зрозумілість і природність для українських глядачів.

2.2 Адаптація для дитячої аудиторії (спрощення, цензура, евфемізація)

Оскільки мультфільм орієнтований на дитячу аудиторію, переклад має бути зрозумілим, безпечним та етичним. Це передбачає:

1. Пом’якшення або заміну грубих виразів (евфемізація);
2. Вилучення неприйнятних фраз (цензура);
3. Спрощення складних ідіом, слів і конструкцій для сприйняття дітьми;
4. Адаптацію культурних алюзій, щоб вони були зрозумілі дітям;

Проаналізуємо, як перекладач пристосовує текст до сприйняття дітьми за допомогою таких прикладів:

Одразу бачимо звуконаслідувальний вигук, який адаптовано для української фонетики; забезпечено яскравість і легкість сприйняття дітьми - *Ka-chow! - Ча-чау! [1, Part 1, 00:06:06]*

Тут відбулася повна адаптація з культурною заміною - англійська ідіома перетворена на жарт у дусі автомобільного світу, з гумористичним підтекстом - *Call in the dogs and put out the fire! - Ховай магнітолу й гаси фари! [2, Part 1, 00:7:52]*

У наступному прикладі використано експресивну адаптацію - звертання “dear” замінено на лагідну форму «Тачечко», відповідну до світу мультфільму - *Thanks, dear! - Дякую, Тачечко! [3, Part 1, 00:11:16]*

Даний переклад також адаптований для дитячої аудиторії та сучасного українського сленгу: “really embarrassing” передано як «лажова вийшла ситуація», відбулася евфемізація та спрощення, щоб гумор і сенс були зрозумілі дітям - *Hey McQueen, that must be really embarrassing - Ей, Маквін, лажова вийшла ситуація [4, Part 1, 00:13:04]*

Тут застосовано евфемізацію: “Shoot” в оригіналі майже лайливе, перекладено нейтральним «Тю» - *Shoot, I'll do it! - Тю, я зможу! [5, Part 1, 00:29:58] - Тю, я зможу!*

Ця репліка демонструє слово з німецької мови. Перекладач використав евфемізацію при перекладі: передав простий дитячий варіант виразу «Будь здоровий» - *Gesundheit! - Будь здоровий! [6, Part 1, 00:21:46]*

Далі представлена юмористична репліка, де замість дослівного «тільки заради тіла» використано м’який жартівливий варіант, щоб адаптувати до сприйняття дітьми - *I'm just kidding, she just likes me for my body - Я шуткую, я тільки раз її тягав, в смислє буксірував [7, Part 1, 00:31:43]*

Наступну фразу перекладач спростив, додав просторічні елементи для гумору, адаптував до живої мови - *I know this may be a bad time right now - Ей, воно тобі канєшно і так типу хрєново [8, Part 1, 00:34:00]*

Тут бачимо, що використана евфемізація лайливого вигуку - заміна на дитячий варіант - *Holy shoot! - Йтіть калатіть! [9, Part 1, 00:34:20]*

У наведеній фразі відбулася заміна слова “Honey” на імперативну форму для передачі інтонації і спрощення для дітей - *Honey, please - Годі, цить [10, Part 1, 00:38:05]*

Цей фрагмент ілюструє евфемізацію: відвертий підтекст пом’якшено - *Whoa, whoa, whoa! Who's touching me? - Ой, ой, ой, хто мене мацає?[11, Part 1, 00:51:23]*

Знову спостерігаємо евфемізацію/стилізацію: уникнуто грубої лайки, залишено легкий гумор - *Or should I say «No, thank you? - Чи я мав сказати к чорту? [12, Part 1, 00:49:47]*

Тут відбулося спрощення для дитячої аудиторії, гумор візуальний («ззаду татуажик») збережено, інтонаційно жива фраза - *Hey, do I spy a little pinstriping tattoo back there? - Ей, який у тебе гарний ззаду татуажик [13, Part 1, 00:53:32]*

Ім'я у даному випадку адаптовано під українську ("Doreen" - «Галя») для кращого сприйняття дитиною; збережено інтонацію розповіді - *You know, I once knew this girl Doreen - Якось я знав одну таку Галю [14, Part 1, 00:53:51]*

Тут бачимо легку адаптацію для дитячої аудиторії, збережено інтригу і інтонацію планування - *Hey, I know something we can do tonight - Ей, давай потім рванемо в одне місце [15, Part 1, 00:54:07]*

Цю репліку також спрощено і адаптовано для дитячої аудиторії; гумор через образність - *No more medicated bumper ointment - І не буде ні гидкої мазі для задка [16, Part 1, 1:00:05]*

Тут передано дитячий захват, адаптовано лексику для легкої розмовної української мови - *I've always wanted to ride in one of them fancy helicopters - Мені все життя кортіло покататися на такій класній штукенції [17, Part 1, 1:00:31]*

Цей фрагмент спрощено для дитячої аудиторії, збережено гумор і небезпеку ситуації - *McQueen and Sally parked beneath a tree, K-i-s-s… - Наш Маквін до Саллі захотів, і ледь у гречку не влетів! [18, Part 1, 1:00:59]*

Легка евфемізація, адаптація для гумору і зрозумілості дитині представлена у наступній фразі - *Will you turn that disrespectful junk off! - Вируби цю дурну брязканину до біса! [19, Part 1, 1:02:57]*

Тут замість буквального «ламали поштові скриньки» використано адаптацію - «валяли стовпи». Це звучить менш агресивно й краще відповідає дитячій аудиторії - *If anybody asks you, we was out smashing mailboxes, OK? - Якщо спитають, кажи, що ми в ту ніч стовпи валяли, чув?[20, Part 1, 1:14:52]*

У даному перекладі використано культурну адаптацію з елементами компенсації: англійські вигуки поганяння передані українськими («цоб, цабе, н-но»), що робить сцену близькою дитячій аудиторії - *Giddup right in there! Come on, Rusty! - Цоб, цабе, н-но! Давай, іржавий! Геття! Ігі-гі-го-го! [21, Part 1, 1:17:55]*

В цьому прикладі відбулася заміна нейтрального слова “lies” на розмовне «лажою», що надає вислову емоційності та відповідності контексту. Також додано «глобалісти» для стилістичного посилення - *They're feeding us a bunch of lies, man - Глобалісти годують нас лажою, чувак [22, Part 1, 1:23:30]*

Тут передано розмовний стиль за допомогою сленгової української форми «дружбаки» - *We're best buds! - Ми дружбаки! [23, Part 1, 1:27:46]*

Ідіома “sore eyes” адаптована до автомобільної тематики. Це культурна адоптація та контекстуальна заміна з гумористичним ефектом - *You are a sight for sore headlights! - Я всі фари виплакав! [24, Part 1, 1:28:10]*

Назва “Radiation Stinks” перетворена на зрозумілу локальну форму «Радіаційний сарай», що підкреслює зневажливість. Це локалізація, зниження стилю - *Just get out of Rudiation Stinks now - Кидай свій Радіаційний сарай [25, Part 1, 1:29:22]*

Тут замість американської ідіоми використано українську метафору, близьку до тематики перегонів. Це культурна адаптація, ідіоматична заміна - *Tickets to this race are hotter than a black leather seat on a hot summer day! - Квитки на перегони розліталися, мов гравій з-під коліс! [26, Part 1, 1:32:49]*

У цьому прикладі перекладачем застосовано культурну адаптацію: здійснено контекстуальну заміну - «наклейки», так як автомобільний елемент створює гумор - *I can't believe this! - Наклейкам своїм не вірю! [27, Part 1, 1:37:01]*

Тут бачимо повну культурну адаптацію (заміну): збережено гумор через образ, зрозумілий українському глядачу - *Well, dip me in axle grease and call me Slick! - Ех, вік солідолу не бачити! [28, Part 1, 1:38:11]*

Ця фраза демонструє культурну заміну: англійське “three-way battle” перетворено на українську асоціацію «троїста музика», що створює комічність - *A three-way battle for the lead - Троїста музика битви [29, Part 1, 1:39:39]*

Тут використана стилістична адаптація: фраза перетворена у розмовне питання з гумором - *Darrell, is pushing on the last lap legal? - Дарел, в хіба підпихати дозволено? [30, Part 1, 1:43:24]*

У даному перекладі ми бачимо культурну адаптацію: заміна “buzzards” на «ворони» як звичніший українському глядачу образ - *He was so rusty, when he drove down the street buzzards used to circle the car! - Був таким іржавим, що як їхав по вулиці, всі ворони каркали! [31, Part 1, 1:45:35]*

У цьому фрагменті перекладач вдався до контекстуальної заміни: “let me know” - «сигналь» для збереження автомобільної тематики - *Just let me know! - Одразу сигналь! [32, Part 1, 1:45:55]*

Далі бачимо повну культурну заміну: американський ідіоматичний вираз адаптовано через знайомий українському глядачу образ - *I'm happier than a tornado in a trailer park! - Я щасливий, мов Юрій Гагарін! [33, Part 1, 1:46:17]*

Спостерігаємо у зазначеному прикладі культурну адаптацію та стилістичне зниження: заміна «обличчя» на «капот» з гумористичним ефектом - *Punch me in the face! - Умаж у капот! [34, Part 1, 1:46:44]*

Цей переклад показує стилістичне зниження: замість нейтрального варіанта використано розмовний, що передає емоцію - *Well, there goes the town - Капець містечку [35, Part 1, 1:47:28]*

Тут продемонстровано вільну адаптацію з римою: гумористична перебудова з повною зміною змісту, але збереженням тону - *Great timing, Mater! - Лети далі, поет! [36, Part 1, 1:47:48]*

“Lemon” у цьому контексті - жаргонне слово «дефектний автомобіль». Відбулася культурна адаптація. Український «шкарабан» відтворює значення і стиль - *I'll always be a lemon - Я так і залишуся шкарабаном [37, Part 2, 00:08:07]*

“Baby” - «малята» -зменшувально-пестлива форма, що нейтралізує фліртовий або жаргонний відтінок англійського слова. “Deal me in” - «*Я у грі*» - спрощення синтаксису, щоб репліка була зрозуміла дітям, тому це адаптація для дитячої аудиторії - *Deal me in, baby - Я у грі, малята [38, Part 2, 00:17:07]*

Тут відбулася адаптація для дитячої аудиторії через локалізацію і спрощення. Локалізація: замість згадки мало відомої моделі “Volkswagen Karmann Ghia” використано «Запорожець», щоб аудиторія розуміла гумор і образ - *A Volkswagen Karmann Ghia has no radiator - У «Запорожця» горбатого немає радіатора [39, Part 2, 00:23:17]*

У цій репліці застосовано адаптацію для дитячої аудиторії, спрощення та легкий гумор. Додано сленгове слово «халявне» для передачі емоційного тону та легкого гумору - *Free pistachio ice cream - Халявне фісташкове морозиво [40, Part 2, 00:25:53]*

Тут за перекладом бачимо адаптацію для дитячої аудиторії, спрощення та конкретизацію дії. Використаний вираз «ковбасить» - сленговий, яскравий, емоційно зрозумілий для дітей. Він передає фізичну реакцію персонажа, роблячи сцену більш легкою для сприйняття молодшими глядачами - *It has turned - Від нього ковбасить [41, Part 2, 00:25:57]*

Це адаптація для дитячої аудиторії: конкретизація образу. Експлікація: “looking like that” передано через конкретний образ «коритами», який близький для дитячого сприйняття - *You guys are stuck looking like that - А ви залишитеся коритами [42, Part 2, 00:30:41]*

Вигук “baby”, адже він має емоційно-ігрове забарвлення, непритаманне дитячому мовленню. Переклад спрощено до опису дії, щоб уникнути зайвого стилістичного навантаження. Тому це приклад адаптації для дитячої аудиторії, а саме спрощення - *Slipping and sliding, baby - Ковзання й повзання [43, Part 2, 00:35:44]*

Цей фрагмент ілюструє культурну адаптацію для дитячої аудиторії. Ідіома “roll bar at a demolition derby” малозрозуміла українській аудиторії, тому перекладена більш знайомим образом - «лідер гонок на виживання» - *McQueen*

looks happier than a roll bar at a demolition derby! - МакКвін сяє від щастя, як лідер гонок на виживання! [44, Part 2, 00:36:12]

Американський евфемізм “doggone it” передано кумедним українським вигуком «Ядрьон-батон», який зберігає гумористичний ефект без грубощів. Це типова евфемізація для дитячої аудиторії - *Ah, doggone it - Ядрьон-батон [45, part 2, 00:43:29]*

Знову приклад евфемізації. Пряме «ти з глузду з’їхав?» пом’якшено до експресивного, але не образливого «що це за фокуси?», що відповідає нормам дитячої аудиторії - *Have you lost your mind? - Що це за фокуси? [46, Part 2, 00:51:49]*

Тут відбулася експресивна заміна та зменшувальна форма. Емоційність образи передано через пестливу форму «шкарабанька», яка зберігає насмішку, але зменшує агресивність - *You are rusty piece of junk! - Іржава шкарабанька! [47, Part 2, 00:51:57]*

Бачимо в цьому прикладі евфемізацію та нейтралізацію: англійське “treehugger” - це сленгове, іронічне або злегка зневажливе слово, яке буквально означає «той, хто обіймає дерева».

Використовується для позначення екологічних активістів, але з певним насмішкуватим відтінком. В українському перекладі - «любитель природи» - цей іронічний, глузливий підтекст зникає - *Treehugger - Любитель природи [48, Part 2, 00:55:39]*

Це також приклад евфемізації. Буквальна тілесна загроза замінена на удар по автомобільній частині, що пом’якшує насильницький зміст. Крім того, застосовано контекстуальну адаптацію до світу машин і гумористичне підсилення через активне дієслово «надеру» - *I will beat his cry-baby bottom today! - Сьогодні я надеру цьому плаксі бампер! [49, Part 2, 01:01:45]*

Тут окрім евфемізації бачимо ще експресивну заміну: ввічливий евфемізм “dad-gum” передано яскравим українізованим вигуком, що передає емоцію без грубості - *Dad-gum! - Патрон в батон! [50, Part 2, 01:11:42]*

Ця репліка ілюструє евфемізацію та метафоричну заміну: “shoot” як евфемізм лайки розгорнуто в образну погрозу «свинець у капот», зберігаючи імпульсивність, але в світі машин - *Shoot! I didn’t mean... - Свинець вам у капот... [51, Part 2, 01:11:46]*

Наступний приклад теж евфемізація: пряма погроза адаптована розмовним українським виразом «буде непереливки», що зберігає загрозливий тон, але звучить культурно і підходить для дитячої аудиторії - *If you get close to me, you’re going to get hurt real bad! - Якщо під'їдеш ближче, тобі буде непереливки! [52, Part 2, 01:22:15]*

Тут відбулася цензурна адаптація. Уникнуто прямого згадування зброї (“guns”), щоб пом’якшити насильницький підтекст і зберегти комічність - *Two nasty lemons come out of nowheres, guns drawed - Ці два шкарабани налітають, озброєні до зубів [53, Part 2, 01:32:54]*

У цьому фрагменті перекладач вдався до комічної адаптації та спрощення. Технічний термін “fuel” замінено на жартівливе слово «бовтанка», що робить фразу доступною для дитячого сприйняття - *Alternative fuel - Альтернативна бовтанка [54, Part 2, 01:34:35]*

Це лагідне звертання без негативного забарвлення; адаптовано для дітей - *Congratulations, cupcake - Мої вітання, солоденький [55, Part 3, 00:03:50]*

Тут відбулася евфемістична заміна англійського вигуку для збереження емоційності без грубих слів - *Boogity - Зашквар [56, Part 3, 00:11:49]*

У наведеній репліці спостерігаємо м’яку адаптацію фрази, що передає хвилювання персонажа, без агресії чи страшного підтексту - *Are you all right? - Ти ще не закипів? [57, Part 3, 00:12:47]*

Тут використано дитячо-дружню форму опису, щоб уникнути складної фразеології та потенційного непорозуміння - *He's hanging up his Lightyears - Такий опецькуватий [58, Part 3, 00:09:57]*

При перекладі цієї фрази бачимо просте, яскраве та зрозуміле для дітей слово «бомбезно», що передає захоплення і емоційність сцени - *It's wicked awesome - Він бомбезно крутий [59, Part 3, 00:19:46]*

Тут відбулася м’яка, грайлива форма для дітей, замість буквального перекладу - *I am a fluffy cloud! - Я хмаренятко [60, Part 3, 00:27:54]*

Цей фрагмент адаптовано для дитячої сцени дії: без жорстокості, з гумором - *Hit him with the bugs! - Валіть його жуками! [61, Part 3, 00:31:01]*

У цьому прикладі дитячий гумор переданий через звуковий ефект, легкий і зрозумілий для молодших глядачів - *And all of the crabbies have gone night-night - І усі-усі крабики вже пішли люлі-люлі [62, Part 3, 00:41:34]*

Тут замінено грубі слова нейтральною фразою, щоб зробити мову придатною для дітей - *No cursing! - Не матюкатись! [63, Part 3, 00:44:52]*

У даній репліці використана евфемізація: “snot” (буквально «сопля») замінено на нейтральне «шанс», щоб уникнути грубості - *It was my one snot and I didn't take it - В мене був один шанс, а я його профукала [64, Part 3, 00:53:0ф2]*

Тут застосовано спрощення та адаптацію: складні англійські сленгові конструкції передані зрозуміло для дітей - *Lifting my funk making sculpture outta junk! - Кайфую од життя, люблю скульптури із сміття! [65, Part 3, 00:55:53]*

Далі бачимо евфемізацію: уникнуто буквального “shoot”, яке в контексті могло б звучати як лайка - *Shoot, not for me it's not - Та все нормально, я ще не сплю [66, Part 3, 00:56:23]*

Знову використано приклад евфемізації. Уникнуто релігійного або агресивного виразу, замінено на безпечний і кумедний («корозія») - *Well, as I live and breathe - Побий мене лиха корозія [67, Part 3, 1:02:54]*

Тут відбулася м’яка заміна лайки. “Son of a gun” перекладено без грубості, але з гумором - *Son of a gun didn’t talk to me for 50 years - Цей паразит 50 років не давав про себе знати [68, Part 3, 1:06:50]*

У цьому перекладі відбулася евфемізація і спрощення. Замість «не круто» використано більш зрозуміле дітям «не смішно» для ясності емоцій - *Not cool, man - Це геть не смішно [69, Part 3, 1:11:01]*

У даному фрагменті перекладач використав гру слів і заміну метафори. Дослівно “moonshine” означає нелегальний самогон.

В українській версії застосовано жартівливий евфемізм «контрабас ганяли», який зберігає ідею нелегальності та водночас звучить комічно - *We ran moonshine, dummy! - Ми контрабас ганяли, телепню! [70, Part 3, 1:12:57]*

Ідіома “cut our teeth” - «набути досвіду» - передана через образ «гострили ікла», що звучить дотепно, але не грубо. Збережено гумор і динаміку, без дорослого підтексту - *This is where we cut our racing teeth - А тут ми гострили свої гонщицькі ікла [71, Part 3, 1:12:43]*

“Jerk” - грубо: «придурок» - замінено м’якшим варіантом «козлота» - комічно, але без грубості. Типовий приклад евфемізації для дитячої аудиторії - *What a jerk - От козлота [72, Part 3, 1:17:35]*

Тут відбулося спрощення. Фраза з іронічним підтекстом у перекладі спрощена, щоб уникнути складного жаргону - *Not too snabby - Непогано [73, Part 3, 1:18:49]*

У наведеному перекладі додано легкий комічний відтінок, але без двозначностей. “Girl in the costume” перетворено на «розмальовану діваху» - весело й доброзичливо - *What, the girl in the costume? - Що, розмальовану діваху? [74, Part 3, 1:22:52]*

Тут додано «по телеку» - розмовна форма, що природна й зрозуміла дітям. Це спрощення і наближення до дитячої мови - *Thunder Hollow! She said Thunder Hollow! - Громова Балка! Про нас сказали по телеку! [75, Part 3, 1:25:08]*

Замість грубішого “You’re killing them” - дотепна образна форма. Це приклад евфемізації й гумористичної адаптації - *You are smoking these guys - Ти їх просто рвеш на стружку [76, Part 3, 1:25:21]*

В цій репліці уникнуто лайливих замін типу “hell of a win” - “heck of a win”, а в перекладі обрано м’який вигук. Це адаптація для дитячої аудиторії - *Man, heck of a win! - Боже, здуріти яка перемога [77, Part 3, 1:29:35]*

Отже, адаптація перекладу для дитячої аудиторії є необхідною умовою успішної локалізації анімаційного фільму, оскільки забезпечує його доступність, етичність та комфортне сприйняття. Спрощення синтаксису,

евфемізація та цензура дозволяють зберегти комунікативну функцію діалогів, не порушуючи норм дитячого мовного середовища. Адаптація культурних алюзій та ігор слів сприяє кращому розумінню гумору та сюжету маленькими глядачами. Таким чином, перекладач виступає посередником між культурою оригіналу та потребами дитячої аудиторії, забезпечуючи баланс між точністю та відповідністю віковим особливостям.

РОЗДІЛ 3.
СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ДІАЛОГІВ В АНІМАЦІЙНОМУ ФІЛЬМІ “CARS”

3.1 Відтворення діалогів українською мовою

Англомовні діалоги мультфільму часто насичені ідіомами, сленгом, грою слів, а також специфічними культурними елементами, які можуть бути незрозумілими для українських глядачів, тому часто виникає потреба змінювати структуру речень, лексику або граматичні форми для точного відтворення змісту, стилю та емоційного забарвлення. Такі зміни називаються перекладацькими трансформаціями. Вони дозволяють зберегти природність мовлення, передати культуру та емоції персонажів і забезпечити зрозумілість тексту для цільової аудиторії. Розглянемо класифікацію перекладацьких трансформацій за трьома групами:

1) лексичні та стилістичні трансформації - передбачають використання синонімів, просторіччя, діалектів або евфемізмів для збереження емоційного забарвлення та індивідуальності персонажів. Такі трансформації дозволяють зберегти гумор і характер мови.

2) граматичні та синтаксичні трансформації включають зміни порядку слів, заміну граматичних конструкцій або скорочення/розширення висловів для більш природного звучання українською мовою. Вони забезпечують ритмічність і відповідність перекладу відеоряду.

3) Культурні та локалізаційні трансформації - адаптація відомих брендів, культурно-специфічних ідіом або жаргонів, а також локалізація для дитячої аудиторії. Ці трансформації роблять гумор зрозумілим та близьким українському глядачеві.

Проаналізуємо деякі приклади застосування різних трансформацій у процесі перекладу:

Трансформація частини мови (синтаксична компресія) - прикметникову форму перетворено на іменник для створення яскравого самохарактеризування - *Quicker than quick - Я - блискавичність [78, Part 1, 00:1:00]*

У цій репліці використано транспозицію: переклад із невеликою зміною синтаксису, щоб звучало природно - *Help me wash this off - Приїдь, змий гидоту [79, Part 1, 00:36:44]*

Граматична трансформація в цьому прикладі полягає у зміні структури речення: англійська фраза з двома дієсловами в наказовому способі адаптована морфологічно («пливи», «кусай») та модифіковано синтаксис для більш природного звучання українською й збереження ритму вислову - *Float like a Cadillac, sting like a Beemer - В'юнкий, мов ящірка...гострий, мов бритва [80, Part 1, 00:43:23]*

Тут використано: транспозицію (зміна синтаксису: дослівно «що ви робите» - «чого ви стоїте», тобто замість питання про дію переклад передає конкретний результат (стояння); модуляцію (зміщення фокусу з дії на стан/ефект («робите» - «стоїте») для більш природного звучання українською - *Doc, what are you doing, man? - Док, чого ви стоїте? [81, Part 1, 00:44:35]*

У цій фразі спостерігаємо зміну частини мови: іменник “drive” перекладено дієсловом «кататися», щоб репліка звучала природно і динамічно - *A drive? - Кататися? [82, Part 1, 1:06:41]*

Цей приклад ілюструє перетворення альтернативного питання на стверджувальне речення - граматична трансформація типу речення - *Best for everyone or best for you? - Та ні, не для всіх, так краще для вас [83, Part 1, 1:31:11]*

При перекладі іменники замінено дієсловами - зміна частини мови, що робить фразу динамічнішою - *One winner, two losers - Один переможе, двоє програє [84, Part 1, 1:34:01]*

Тут відбулася зміна частини мови: заперечна фраза перетворена на дієслівне попередження - *No, you don't - Не обженеш! [85, Part 1, 1:39:57]*

Бачимо зміну синтаксичної структури речення. Переклад зберігає зміст без граматичних ускладнень, замість інфінітивної конструкції - просте підрядне - *He doesn't need to surround himself with tow trucks to prove it - Він не оточує себе тягачами, щоб виглядати кращим [86, Part 2, 00:16:32]*

Цей переклад зберігає зміст та логіку оригіналу, проте відбулася граматична трансформація: складнопідрядна конструкція “from a car that is so fragile” спрощена до узгодженої форми «від такої крихкої машини». Це робить вислів лаконічнішим і природнішим в українській мові - *Those are strong words from a car that is so fragile - Занадто сильні слова від такої крихкої машини [87, Part 2, 00:16:36]*

Цей приклад демонструє транспозицію (зміну порядку слів) - “you got me into this thing” - «ти мене в це втягнув» - «ти ж мене в це втягнув» та граматичне спрощення (усунення зайвого елемента “thing”, що не має конкретного змісту в українському варіанті). Додатково вжито частку «ж», яка компенсує емоційність англійської репліки - *You got me into this thing - Ти ж мене в це втягнув транспозиція [88, Part 2, 00:17:44]*

Тут перекладач застосував спрощення підрядного речення (оригінальне “who's running the entire operation” було складнопідрядним, у перекладі спрощено до «яка всім заправляє», тобто підрядне речення замінено на просту конструкцію). Також відбулася стилістична адаптація (використано розмовний, динамічний вислів «всім заправляє», щоб звучало природніше українською - *He was able to get a photo of the car who's running the entire operation - Він зробив знімок тачки, яка всім заправляє [89, Part 2, 00:24:01]*

У даному уривку застосовано спрощення повтору; переклад спрощує повторення “scoop, scoop”, перетворюючи його на природний імператив українською - *Scoop, scoop - Зачерпуй ще [90, Part 2, 00:25:06]*

В цьому випадку спостерігаємо спрощення синтаксису: оригінальна конструкція “you best press” (колоквіальна форма з модальним значенням

«треба») перетворена на простий імператив «тисніть», що більш природно для української та легше сприймається дітьми - *When you hear a giggle and see that waterfall, you best press that green button - Коли почуєте гигикання і водичка потече, швидко тисніть на зелену кнопку [91, Part 2, 00:29:03]*

Аналогічну трансформацію (спрощення) перекладач використав і тут. Скорочення речення та спрощення конструкції “wearing a disguise” - «маскувався» для динаміки та природності української мови - *Well, I was just wearing a disguise - Я просто маскувався [92, Part 2, 00:30:40]*

У цій репліці так само відбулося граматичне спрощення. “Head toward that ruckus” буквально «прямувати до шуму», але передано дієсловом «їхати», що конкретизує дію персонажа. Водночас збережено розмовну інтонацію - *You want me to head toward that ruckus? - Мені треба їхати на той галас? [93, Part 2, 00:39:38]*

Перекладач застосував при перекладі граматичне спрощення та стилістичну адаптацію. Просторічна граматична форма “them bolts is” замінена граматично правильною структурою, збережено розмовний стиль та емоційність через вислів «суцільний головний біль*» - Shoot, them Whitworth bolts is a pain, tell you what - Ці болти - суцільний головний біль, кажу вам [94, Part 2, 00:47:53]*

У цьому прикладі спостерігаємо конкретизацію та транспозицію. Просторічна форма “you was” виправлена; “fix my dents” конкретизовано як рихтувати вм’ятини; змінено порядок слів для природності - *I thought you was trying to fix my dents - Я був подумав, що ви мені вм'ятини хочете рихтувати [95, Part 2, 00:58:44]*

Тут відбулася граматична редукція (компресія). Скорочено до одного слова, що природно звучить і зберігає наказовий відтінок - *Keep your voice down! - Тихше! [96, Part 2, 01:05:14]*

Далі бачимо приклад експлікації: усунуто розмовні конструкції (“cause I’m such a big one”) - натомість природна українська фраза, що відтворює

визнання вини - *And what's happened to McQueen is cause I'm such a big one - І халепа з МакКвіном сталася через мене [97, Part 2, 01:16:19]*

Тут спостерігаємо граматичну трансформацію/транслокацію командного змісту: короткий імператив перетворено на український автотермін, що пасує до ситуації - *Drive! - Газуйте! [98, Part 2, 01:20:40]*

Типовий приклад перефразування / еліпсису: "knocked out" - «у відключці» - природний розмовний український вираз, стан без свідомості / втрата контролю - *When we were knocked out - Коли ми були у відключці [99, Part 2, 01:21:44]*

Тут застосовані граматичні заміни (число, частина мови, член речення). Дієслово "keep moving" замінено конструкцією з причинно-підрядним «бо розчавлять» для природності української мови - *Go to keep moving! - Не стій, бо розчавлять! [100, Part 3, 00:45:58]*

Перекладач вдався до членування та об'єднання речень. В оригіналі одне речення, український переклад розділяє його на дві частини для кращої зрозумілості і ритму, зберігаючи сенс - *Dream small or not at all - Мрій та не розганяйся, вчасно спиняйся [101, Part 3, 00:52:10]*

В цьому уривку відображено таку граматичну трансформацію, як додавання. У перекладі додано дієслово «заревли» для передачі емоційності сцени - *And when they started their engines... - І коли заревли двигуни… [102, Part 3, 00:52:51]*

У даному реченні спостерігаємо членування речень. В англійській мові - складне речення з інверсією, в українській - спрощене, з чітким підметом і присудком - *Just look me awhile to see it - Просто я не одразу розгледів [103, Part 3, 1:21:37]*

При аналізі цієї репліки бачимо, що відбулося заміна частини мови та членування. Оригінальне "that was different" передає здивування. Перекладач розкрив підтекст («воно подіяло»), щоб зміст був чіткий глядачу - *Okay, that was different - Ти диви, а воно подіяло[104, Part 3, 1:23:34]*

Модуляція - заміна нейтрального підтвердження («ти правий») на емоційне «мудро сказав» для передачі схвального тону - *You got that right - Мудро сказав [105, Part 1, 00:02:51]*

Експресивне підсилення - заміна нейтрального дієслова “made it through” на енергійне «прорвався», що підсилює динаміку - *McQueen made it through! - МакКвін прорвався! [106, Part 1, 00:06:01]*

Модернізація технічного жаргону: “blow a gasket” - адаптовано як «сальники позриває» - *I'm gonna blow a gasket or something - Ще сальники позриває [107, Part 1, 00:24:08]*

Відбулося: 1) використання еквівалентної заміни: “heap of trouble” перекладено як «догрався», сенс збережено, але іншими словами; 2) використання компенсації: “Boy” не перекладено дослівно, але додано «Ну все» для передачі емоційного відтінку звертання; 3) використання модуляції: конструкція адаптована, щоб звучати природно українською; передано легку загрозу і тон попередження - *Boy, you're in a heap of trouble - Ну все, тепер ти точно догрався [108, Part 1, 00:27:09]*

Тут використано модуляцію: пафосна конструкція передана більш природним українським синтаксисом - *I'm a precision instrument of speed and aerodynamics - Я витвір точності, швидкості й аеродинаміки [109, Part 1, 00:36:58]*

В цьому прикладі чітко видно застосування смислового розгортання: формальну англійську конструкцію перекладено експресивніше - *You don't know what a pleasure it is to finally make your acquaintance - Ви навіть не уявляєте, яке це щастя - познайомитися з вами! [110, Part 1, 00:37:22]*

У цьому уривку простежується модуляція: формальна порада перетворена на реакцію персонажа; зміна перспективи з «загальна порада» на «коментар/спостереження»; також використано компенсацію: додано емоційний відтінок («ого-го»), щоб передати експресію - *One should never drive while drowsy - ого-го, так і заснути можна [111, Part 1, 00:21:49]*

У результаті перекладу використано модуляцію: дослівно «Нехай Док помилує твою душу» звучало б сухо; адаптовано, щоб передати драматичний і жартівливий ефект сцени - *May Doc have mercy on your soul - Молися, щоб він мав милосердя [112, Part 1, 00:30:07]*

Тут перекладач вдався до модуляції та перефразування: англійське “nice ruling” стало іронічним/розмовним, збережено смисл і тон - *Nice ruling - Кайфовий суд [113, Part 1, 00:33:28]*

Аналогічну трансформацію (модуляцію) перекладач використав і тут. Складний каламбур замінено простою формою для зрозумілості - But people come purty far to see me get low on the “Mow-Mow” - *І народ приїжджає казна-відкіля, щоб з мене посміятись [114, Part 1, 00:36:23]*

Прийом модуляції: замість «нічого» - «на щастя», щоб додати позитивного відтінку - *That ain't nothing - Тю, то ж на щастя [115, Part 1, 00:36:31]*

Тут також використано модуляцію: дослівно «Пам’ятайте, що ми репетирували», а у перекладі зміщено кут зору: головне не сам факт «репетиції», а те, яку поведінку треба проявити в ситуації - *Remember what we rehearsed - Усім зберігати спокій [116, Part 1, 00:37:48]*

В цьому випадку бачимо культурну локалізацію (оскільки образ “ghost flames” неочевидний для пересічного глядача), також спостерігаємо генералізацію (бо замість вузького значення обрано ширше) - *Maybe ghost flames! - Чудове полум’я [117, Part 1, 00:39:18]*

Приклад модуляції - зміни способу вираження («давай змагатись» - «зганяймо») та адаптації (розмовізації) - зроблено більш живу, неформальну репліку, яка підходить персонажам - *Let’s race - Зганяймо [118, Part 1, 00:42:56]*

Тут перекладач використав антонімічний переклад: буквально - «я заплутався» - «я не второпав». Тобто зміна полярності для більш природного звучання - *I'm confused - Я не второпав [119, Part 1, 00:45:23]*

У цьому фрагменті бачимо модуляцію: “crash” - «врізатись» передано як «залетиш», що передає той самий зміст, але більш образно - *You were gonna crash! - Ти залетиш! [120, Part 1, 00:45:37]*

У наведеному реченні перекладач вдався до модуляції та експресивізації: “great” - «от лажа» для передачі емоційності - *Great! I hate it! - От лажа! Ненавиджу! [121, Part 1, 00:46:33]*

Знову бачимо модуляцію: буквально - «низько й повільно» передано ідіоматично, щоб звучало природно - *Low and slow - Тишком-нишком [122, Part 1, 00:47:33]*

У даному фрагменті спостерігаємо конкретизацію: сенс збережено, але скорочено - *You here to gloat? - Понасміхатися? [123, Part 1, 00:49:20]*

Приклад експлікації: діалектне вигукування передано нейтрально - *Well, dad-gum! - Ну добре! [124, Part 1, 00:51:07]*

При перекладі застосовано конкретизацію. Англійське “paving” має загальніше значення - «мостити», «встеляти покриттям», тоді як український переклад «кладу дорогу» конкретизує дію, роблячи її більш зрозумілою та природною в контексті - *While I'm stuck here paving this stinking road... - Поки я кладу цю смердючу дорогу... [125, Part 1, 00:51:17]*

Відтворення перекладу через модуляцію: “standards” - «чистота» для зрозумілості - *Cause even in hillbilly hell we have standards - Бо і в нашій глушині люблять чистоту [126, Part 1, 00:52:42]*

Тут відбулася лексична заміна: “Run!” буквально означає «біжи», але в контексті машин перекладено як «Газуй!», щоб передати сенс швидко рушати - *Run! - Газуй! [127, Part 1, 00:57:20]*

Знову приклад модуляції: буквально - «спіймає» - «з’їсть», що звучить яскравіше й емоційніше - *He's gonna get ya! - Тікай, бо з'їсть! [128, Part 1, 00:57:21]*

Даний переклад побудовано через лексичну заміну: англійське “cups” інтерпретовано як «ржаві бляшанки», що краще відповідає контексту автомобільного світу. Така трансформація надає образності та відображає

стиль персонажа - *All I see is a bunch of empty cups - Для мене це порожні ржаві бляшанки [129, Part 1, 1:05:25]*

Тут застосовано описовий переклад: абстрактне “lower your RPM’s” передано як «вирівнює тиск у циліндрах», що робить вислів зрозумілішим та зберігає гумористичність - *You know, some automotive yoga, could really lower your RPM's, man - Чувак, займися автойогою, це вирівнює тиск у циліндрах [130, Part 1, 1:05:35]*

Тут спостерігаємо фразеологічну заміну: англійське “wind up” перекладено українським ідіоматичним зворотом «яким вітром занесло». Це зберігає емоційність і природність репліки - *I don't get you, how does a Porsche wind up in a place like this? - Не збагну, яким вітром тебе занесло в це село? [131, Part 1, 1:10:01]*

У цьому перекладі застосовано редукцію: об’ємна англійська фраза скорочена, проте зміст збережено. Це робить репліку лаконічною й природною в діалозі - *Just...clues to the puzzle - Та я уточнюю [132, Part 1, 1:10:16]*

В цьому уривку перекладач вдався до антонімічного перекладу: заперечна форма “never left” передана через ствердження «лишилася» - *And I never left - І я лишилася [133, Part 1, 1:10:42]*

Тут проведено модуляцію: “slow down” інтерпретовано як технічний образ «оберти скидати», що відповідає автомобільному контексту - *It's kinda nice to slow down every once in a while - Зрідка варто хоч трохи оберти скидати [134, Part 1, 1:14:38]*

Знов відтворення модуляції: нейтральне «візьми» замінене на експресивне «жери», щоб передати агресивно-жартівливий тон - *Here, take the snow tires - Жери зимові шини [135, Part 1, 1:15:25]*

В цьому реченні спостерігаємо стилістичне підсилення (нейтральне «іди геть» - експресивне «вимітайся»), що посилює емоційність вислову - *Go away! - Вимітайся! [136, Part 1, 1:18:05]*

Тут застосовано контекстуальну адаптацію: дієслово «катай» узгоджується з «машинним світом» персонажів, створюючи образність - *Now, get out! - А ну катай звідси! [137, Part 1, 1:18:17]*

Приклад використання модуляції: дієслово «котитися» відсилає до автомобільної тематики, додаючи метафоричності, якої не було в оригіналі - *Get outta here! - Котися звідси! [138, Part 1,1:19:51]*

Тут перекладач вдався до експлікації (додавання): слово «світова» підсилює перебільшене сприйняття ситуації, створюючи комічний ефект - *It's a conspiracy, man! - Це світова змова, чувак! [139, Part 1, 1:23:23]*

У наведеному прикладі здійснено генералізацію: замість дослівного «пливти/їхати неквапом» використано природний для українського контексту відповідник «покататись» - *Shall we cruise? - Покатаємось? [140, Part 1, 1:26:05]*

Тут спостерігаємо антонімічний переклад та модуляцію (замість привітання - побажання). Також додано розмовну частку «ну», що створює природність - *Good evening, you two - Ну, не скучайте там удвох [141, Part 1, 1:26:53]*

У даному уривку відбулася смислова модуляція - узагальнене “there” замінене конкретизованим «у тому селі» з урахуванням контексту - *You don't belong there, anyway - Тобі в тому селі не місце [142, Part 1, 1:30:35]*

Знов типовий приклад модуляції значення: перекладач посилює особистісний аспект через додане «без тебе» - *I've been kinda lonely - Я без тебе скучав [143, Part 1, 1:35:32]*

Тут відбулося використання модуляції та узагальнення: складна фраза спрощена з передачею головного сенсу - *He's gonna have to chase him back down! - Тепер йому прийдеться надолужувати! [144, Part 1, 1:36:23]*

Наступний приклад - модуляція з розмовним забарвленням. Фраза звучить природно і з іронією - *Oh, kid's just tryin' to be a hero, huh? - Ах, то ти що, корчиш з себе героя? [145, Part 1, 1:39:13]*

У даному випадку оригінальне ідіоматичне вираження “my cover's been compromised” («моє прикриття розкрите») передано українським розмовним «мене спалили», що відтворює той самий зміст у стилістично природний спосіб - Finn, my cover's been compromised - *Фінн, мене спалили [146, Part 2, 00:00:54]*

Англійська ідіома “to go pear-shaped” означає «піти шкереберть, зіпсуватися». Український переклад «усе накрилося» є модуляцією з елементом культурної адаптації - передає суть через звичну розмовну фразу - *Everything's gone pear-shaped - Усе накрилося [147, Part 2, 00:00:55]*

Фраза “I need backup” буквально означає «мені потрібна підтримка/ підкріплення». Переклад «прикрий мене» - це модуляція, адже змінився кут зору вислову, щоб звучати природніше в українському контексті - *Finn, I need backup - Фінн, прикрий мене [148, Part 2, 00:01:06]*

Фраза “call the cavalry” (буквально - «викликати кавалерію») адаптована через модуляцію «збирай народ» для збереження розмовності та природності в контексті - *Don't call the cavalry, it could blow the operation - Не збирай народ, бо провалимо операцію [149, Part 2, 00:01:07]*

Наведений фрагмент - приклад модуляції. Буквально - «А хто мене змусить?», проте переклад передає зміст з емоційною насмішкою - *Yeah, and who's gonna make me? - З якого б це дива? [150, Part 2, 00:02:18]*

Тут спостерігаємо стилістичне зниження, модуляцію. “Fellas” перекладено не буквально («хлопці»), а стилістично адаптовано до «братва» - це підсилює атмосферу близького, напівжартівливого спілкування - *All right, fellas - Так, братва [151, Part 2, 00:03:43]*

У цьому уривку перекладач використав модуляцію, бо змінився спосіб вираження тієї ж ідеї: англійський вираз “serious fun” не перекладено буквально («серйозні розваги»), а передано природним українським еквівалентом «відірватися на повну» - *You ready to have some serious fun? - Ти готовий відірватися на повну? [152, Part 2, 00:09:52]*

Тут переклад передає суть вислову, але замість дослівного «воліє бути повільним» використано більш образну й динамічну форму «пригальмовує», що конкретизує дію. Тому це лексична конкретизація - *Lightning McQueen prefers to be slow! - Блискавка МакКвін пригальмовує! [153, Part 2, 00:15:15]*

У цьому прикладі відбулася конкретизація, заміна ідіоми природним виразом української мови з тим самим змістом. Збережено метафору “drive circles around” («бути набагато кращим»). Переклад дослівно передає образ, але робить його динамічним - *McQueen could drive circles around you - МакКвін нарізатиме кола навколо вас [154, Part 2, 00:15:54]*

Тут використано фразеологічну заміну - один із підтипів лексико-граматичних трансформацій, коли замість прямого перекладу використовується ідіома чи сталий вираз, який краще звучить у цільовій мові - *Francesco knows how good he is - Франческо знає собі ціну [155, Part 2, 00:16:29]*

У цьому фрагменті бачимо експлікацію та стилістичну адаптацію. Передано значення “flip” через український образ дії («стрибатиме»), зберігаючи емоційний ефект і гумор - *Miss Sally is going to flip when she sees this - Міс Саллі аж стрибатиме, як побачить [156, Part 2, 00:21:27]*

У наступному прикладі відбулася конкретизація і адаптація під стилістику. Переклад передає сенс загрози, замінюючи розмовне “getting beat” на динамічну українську конструкцію «отримає» - *He is so getting beat tomorrow! - Завтра він у мене отримає! [157, Part 2, 00:22:36]*

Тут використано конкретизацію та скорочення. Короткий і розмовний переклад передає зміст “sweet relief” одним словом, зберігаючи емоційну реакцію персонажа - *Sweet relief - Попустило [158, Part 2, 00:25:42]*

У наведеному фрагменті застосовано генералізацію: замість “more private” перекладено як «усамітнитися» - коротше, природніше для української мови - *We should find somewhere more private - Нам треба десь усамітнитися [159, Part 2, 00:29:53]*

При перекладі цієї фрази використано лексичну компресію. Англійське “I was just wearing a disguise” містить допоміжне дієслово “was”, прислівник “just”, дієслово “wearing”, іменник “disguise”.Українське «Я просто маскувався» стискає цю конструкцію до одного дієслова з прислівником «просто», зберігаючи основне значення - *Well, I was just wearing a disguise - Я просто маскувався [160, Part 2, 00:30:40]*

Тут застосовано модуляцію та експлікацію: “equalizer” передано через опис дії «покаже, хто чого вартий», щоб зробити текст живим і зрозумілим для дітей - *The dirt is supposed to be the equalizer in this race - Багнюка покаже нам, хто чого вартий у цій гонці [161, Part 2, 00:33:39]*

Тут перекладач використав фразеологічну модуляцію. Дослівне «він дуже відкритий» замінено на образний український фразеологізм «як на долоні», який передає ту саму ідею - видимість і вразливість, але в природній формі - *He is so exposed - Він там, як на долоні [162, Part 2, 00:35:21]*

У цьому уривку відбулася контекстуальна заміна. “Line” тлумачиться не буквально «лінія», а як «радіоефір». Збережено смисл і ситуаційну точність - *Let’s keep this line clear - Не засмічуйте ефір [163, Part 2, 00:37:56]*

Тут переклад відбувся за допомогою фразеологічної трансформації: стилістична заміна (розмовний - ідіоматичний еквівалент). Передано розмовний відтінок “messing about” через український вираз «теревені» - *There's no time for messing about! - Немає часу на теревені! [164, Part 2, 00:38:02]*

При перекладі цієї фрази використано контекстуальну заміну. “Voice in my head” адаптовано до «в кабіну», щоб узгодити з контекстом світу машин - *She started talking to me as a voice in my head - Вона почала говорити мені просто в кабіну [165, Part 2, 00:41:37]*

Це приклад лексичної заміни та стилістичної адаптації. Замість буквального «вигідні пропозиції» обрано культурно відповідний варіант «барахолка», що точно передає атмосферу сцени - *There are some great bargains here - Тут хороша барахолка [166, Part 2, 00:51:13]*

У наведеному фрагменті спостерігаємо стилістичну заміну. Використано розмовний еквівалент, що звучить природніше у швидкому діалозі - *No idea - Гадки не маю [167, Part 2, 00:52:47]*

Тут бачимо компресію та семантичну узагальненість. Замість дослівного перекладу використано коротший вислів, який повністю зберігає смисл і додає динаміки репліці - *Your chances are more than good - Жодних сумнівів [168, Part 2, 00:53:47]*

В цьому уривку перекладач застосував лексичну конкретизацію: загальне слово “meeting” передано конкретним, експресивним українським «зборисько», що підсилює значення та створює іронічний відтінок - *A big meeting - Зборисько [169, Part 2, 00:54:03]*

Тут при перекладі відбулася контекстуальна заміна та стилістична адаптація. “Eyes” замінено на «фари» відповідно до світу машин - приклад контекстуальної адаптації до світу персонажів - *Guido, your eyes don’t deceive you - Ґвідо, твої фари тобі не брешуть [170, Part 2, 00:55:03]*

Наступне речення є прикладом експресивної заміни. Передано експресію через фразеологічний зворот, який підсилює емоційність і жвавість репліки - *You look like you are starving - Тебе наче голодом морили [171, Part 2, 00:55:55]*

У цьому випадку спостерігається конкретизація: загальне “siphon” (відкачати) передано конкретним дієсловом «висмокчу», що надає дії більшої виразності й образності; також лексико-стилістичне посилення: додане слово «весь», яке підсилює емоційність вислову, робить репліку більш енергійною та загрозливою - *I want to siphon your gas! - Я висмокчу з вас весь бензин! [172, Part 2, 00:58:07]*

Цей переклад виконаний за допомогою компресії. Замість нейтрального «ремонтую» вжито розмовне «чіпаю» - природніше для живої мови персонажів, зберігає смисл і стиль - *I don't fix these - Я їх не чіпаю [173, Part 2, 00:59:02]*

Тут ми бачимо модуляцію/ідіоматичну заміну. Буквальне «ось воно йде» замінено українським вигуком, який передає несподіванку, емоційність ситуації - *Here it comes - От тобі й на [174, Part 2, 01:01:10]*

Наведений приклад ілюструє модуляцію та контекстуальну адаптацію. Образ “bottom” адаптовано до автомобільного «бампер» - *I will beat his cry-baby bottom today! - Сьогодні я надеру цьому плаксі бампер! [175, Part 2, 01:01:45]*

Тут застосовано експлікацію/конкретизацію. Англійське “in” може означати участь або присутність; переклад уточнює значення через конкретизацію на місці - *He is in - Він на місці [176, Part 2, 01:04:09]*

Далі бачимо експлікацію та стилістичну адаптацію. Розшифровано скорочення “aka” (“also known as” - «також відомий як») і передано розмовно, з насмішливим відтінком - *You got a lot of aka's, Alex - Ти понавигадував собі стільки імен, Алексе [177, Part 2, 01:05:07]*

У цьому реченні при перекладі використано компресію. Скорочено до одного слова, що природно звучить і зберігає наказовий відтінок - *Keep your voice down! - Тихше! [178, Part 2, 01:05:14]*

Тут відбувся антонімічний переклад. Використано заперечну форму для вираження негативного стану; звучить природно, зберігає емоційність - *He is in a bad mood - Він не в гуморі [179, Part 2, 01:05:18]*

Наступний фрагмент перекладач виконав за допомогою семантичної конкретизації та стилістичної адаптації: нейтральне “he’s so good” перетворилося на український сталий вираз «справжній профі», який відтворює похвалу природно - *He’s so good! - Він справжній профі [180, Part 2, 01:05:21]*

Тут використано конкретизацію (деталізацію технічного терміна) та розмовну адаптацію. Замість буквального «зіпсувався вузол зчеплення» було використано природне розмовне «полетіло зчеплення», яке звучить живіше й типово для мовлення механіків або водіїв - *But my clutch assembly broke - Але в мене полетіло зчеплення [181, Part 2, 01:06:04]*

В цьому уривку бачимо лексичний еквівалент/культурну заміну: англійський жаргон перекладено усталеним українським терміном для старих машин - *Jalopy - Драндулети [182, Part 2, 01:06:33]*

Далі відтворено лексичну адаптацію: коротке слово перетворено на український розмовний еквівалент, що передає брудну/стару машину - *Heap - Тарантаси [183, Part 2, 01:06:35]*

Стилістична конкретизація: англійський сленг перетворився на український стійкий термін із зневажливим відтінком - *Beater - Розвалюхи [184, Part 2, 01:06:38]*

Тут перекладач вдався до фразеологічної заміни/перефразування: англійське прислів'я перетворено на аналогічний український прислівниковий стійкий вираз; семантично рівнозначно - *They laughed at us, but now it's our turn to laugh back - Добре сміється той, хто сміється останнім [185, Part 2, 01:07:09]*

Це типовий приклад метафоричної модуляції та контекстуалізації: "hold your heads high" - «розправте капоти» - адаптація метафори до світу машин зі збереженням емоційної функції - *So hold your hoods high! - Розправте капоти! [186, Part 2, 01:08:48]*

Цей фрагмент є прикладом стилістичної редукції: збережено підтверджувальне значення у короткій українській формі - *That's what I'm talking about! - І я про те! [187, Part 2, 01:09:37]*

Тут відбулася функціональна заміна з елементами ономатопеї, бо перекладач не передає форму слова, а його функцію - створити відчуття вибуху через звук - *Ka-boom - Ба-бах [188, Part 2, 01:18:47]*

Наведений уривок є прикладом лексичної конкретизації: "bad dream" передано експресивним «кошмар», що краще передає емоцію - *It's a bad dream! - Це кошмар! [189, Part 2, 01:23:14]*

Тут бачимо, що відбулася образна заміна: фразове дієслово "blasted away" трансформовано в український ідіоматичний вислів для природності - *And*

Lightning McQueen just blasted away - І Блискавку МакКвіна наче вітром здуло [190, Part 2, 01:23:18]

Зазначена репліка ілюструє посилення емоційного тону через конкретизацію дії (“hurt” - «покалічити») - *You could get hurt - Вас може покалічити [191, Part 2, 01:25:22]*

У цій фразі застосовано стилістичне зниження - передано природно розмовною лексикою - *I need that thing- Мені потрібна та штука [192, Part 2, 01:28:32]*

У даному випадку перекладач використав стилістичну заміну: нейтральне запитання замінено емоційно-забарвленим, що відповідає тону персонажа - *What are you talking about? - Що ти верзеш? [193, Part 2, 01:30:46]*

Цей приклад наочно демонструє ідіоматичний переклад: англійський вираз замінено усталеним українським фразеологізмом - *This is going nowhere fast - Вони товчуться на місці [194, Part 2, 01:30:49]*

З цього уривку видно, що перекладач вдався до смислового розширення: до тексту додано уточнення «бо дещо забули» для логічної завершеності й природності в українській мові. Така адаптація робить репліку більш зрозумілою для глядача, зберігаючи невимушений стиль - *Just stopped by here to pick something up - Ми лише на хвилинку заскочили, бо дещо забули [195, Part 2, 01:36:54]*

Тут застосовано конкретизацію та експлікацію. Додано порівняння «як у бібліотеці», щоб передати масштаб вимоги до тиші, що в англійському оригіналі передано коротко - *My best friend, Lightning McQueen, needs quiet. Perfect quiet! - Мій друзяка МакКвін просить зробити тишу, як у бібліотеці [196, Part 3, 00:01:26]*

У цьому фрагменті відбулася експлікація та адаптація ідіоми. Ідіома “Sunday drive” буквально не перекладається; використано пояснювальну форму українською для збереження сенсу - *That wasn't even a Sunday drive - Це і на прогулянку не тягне [197, Part 3, 00:01:40]*

Тут ми бачимо структурну адаптацію та експлікацію. Зміна синтаксису для природного звучання в українській мові; сенс поваги збережено - *I can't argue with The Doc Hudson - Хто ж заперечить самому Доку Хадсону [198, Part 3, 00:01:53]*

У наведеному прикладі застосовано локалізацію та адаптацію імені, а також конкретизацію. Ім'я і посада адаптовані українською для комічного ефекту та зрозумілості; «professional number» пояснено як «бухгалтерка зі стажем» - *Here to tell you how it happened is professional number Miss Natalie Certain - А як усе це так вийшло нам розкаже бухгалтерка зі стажем Наталі Точняк [199, Part 3, 00:07:13]*

Наступний - приклад експлікації та ідіоматичного перефразування (idiomatic rephrasing). Додано колоритну українську ідіому для передачі емоційного тону і експресії - *What are you talking about? - Тобі в лобовуху напекло? [200, Part 3, 00:08:24]*

Зазначена репліка містить експлікацію та адаптацію структури речення. Перефразовано для природності в українській, додано уточнення «по-тихому» для передачі значення приватного дзвінка - *Did you want this call to be private? - Ти хотів з ними по-тихому побалакати?[201, Part 3, 00:18:42]*

У цьому фрагменті бачимо антонімічну трансформацію та адаптацію стилю. Буквальний переклад «не забудь зателефонувати» звучав би формально і сухо. Переклад українською використовує антонімічний переклад та гумористичний, дружній тон через фразу «піднімай іногда трубочку», що передає легку іронію героя і робить діалог живим - *Don't forget to call me - І піднімай іногда трубочку [202, Part 3, 00:20:46]*

Знову приклад застосування антонімічної трансформації. Короткий і природний переклад для українського мовця. Зберігає емоційне забарвлення фрази та легку іронію, яку передає герой у короткій оцінці - *Looks good - Непогано [203, Part 3, 00:22:45]*

Тут використано компенсацію та модулювання. Довгий англійський опис трансформовано у більш компактну українську фразу з додаванням слова «зі

смаком», щоб передати позитивний, схвальний тон персонажа. Буквальний переклад був би незграбним і не передав би відтінків похвали - *Yeah, you know, it's kind of a cozy, humble, little place - Так, вийшло хоч і скромненько, і невибагливо, зате зі смаком [204, Part 3, 00:22:51]*

Знову бачимо модулювання (креативну адаптацію). Фраза «оце сказонув» звучить емоційно, розмовно і додає легку комічність, що відображає індивідуальну манеру героя, на відміну від сухого «це добре» - *That's good - Оце сказонув [205, Part 3, 00:24:32]*

Ця фраза ілюструє локалізацію та стилістичну адаптацію. Замість буквального «може одне» переклад додає зменшувально-пестливу форму «одненьке», що створює дружній і гумористичний відтінок - *Okey, maybe one - Хіба що одненьке [206, Part 3, 00:24:40]*

Аналізуючи цей уривок, бачимо експлікацію та адаптацію стилю. Буквальний переклад звучав би технічно та сухо. Українська версія додає інтонаційні паузи і м’яку форму «спробуємо...», зберігаючи дружню манеру спілкування - *Let's get you into a more... contemporary look - Ми вас спробуємо...осучаснити трохи [207, Part 3, 00:26:00]*

Наведений фрагмент демонструє модулювання та метафоризацію. Переклад створює живий образ, який буде зрозумілий українській аудиторії, водночас зберігаючи гумор і іронію оригіналу - *He looks old and broken down with flabby tires - Це відро, розбите і кволе, ще й шини спущені [208, Part 3, 00:28:54]*

Тут перекладач вдався до метафоричної локалізації. “Ancient joints” адаптовано як «зашкаруплі вузли», що звучить комічно та образно для українського слухача, зберігаючи сенс фізичного та гумористичного контексту - *We need to loosen those ancient joints - А ну розтрусіть свої зашкаруплі вузли [209, Part 3, 00:29:33]*

У цій репліці використано модулювання/стилістичну адаптацію. Буквальний переклад «Використай це!» звучав би надто сухо і формально українською. Переклад «На озброєння!» звучить динамічно, енергійно і

підкреслює активність сцени, що робить її більш природною та цікавою для української аудиторії - *Use that! - На озброєння! [210, Part 3, 00:31:40]*

Наступний - приклад локалізації та компенсації: ідіома перефразована, щоб передати сарказм і гумор українською - *You're all warshed up, McQueen - Твоє сонце вже сіло, МакКвін [211, Part 3, 00:34:23]*

Тут ми бачимо адаптацію та експлікацію: передано перебільшення і експресивність оригіналу - *I'll get my tires dirty in every dirt track from here to Florida - Я забрьохаю свої шини на всіх ґрунтівках звідси і до Флориди [212, Part 3, 00:36:45]*

Цей фрагмент ілюструє модулювання та конкретизацію: передано образність і гумор через природну українську метафору - *You're brittle like a fossil - Ви ж на очах розвалюєтесь [213, Part 3, 00:38:12]*

Наступне речення трансформовано за допомогою модуляції (розвитку змісту). Змінено формулювання, щоб передати ігрову манеру та розмовний стиль - *Well, let's see you take it out for a spin - Добре, ну то наріжте нам кілька кіл [214, Part 3, 00:32:27]*

У цьому уривку реалізовано переклад за допомогою модулювання та адаптації. Дослівний переклад «ми станемо багатіші, ніж можна уявити» не передав би емоційності. Використання слова «безсовісно» додає комічний відтінок і характерну емоційну забарвленість українською - *We'll be rich beyond belief - Ми розбагатіємо просто безсовісно [215, Part 3, 00:35:04]*

Тут перекладач вдався до модуляції та експлікації. Фраза перефразована, щоб передати скептичний тон; уточнюється сенс “stuff” - *Not the stuff - А не якась там метушня [216, Part 3, 00:36:26]*

Аналогічний приклад з використанням модуляції (розвиток змісту) та експлікації при перекладі. Змінено структуру і додано конкретику для кращого розуміння українським глядачем - *Because I don't like taking chances - Тому що я не люблю випробовувати долю на міцність [217, Part 3, 00:37:46]*

Тут бачимо функціональну заміну та субституцію. “Thing” замінено на «бандуру», щоб передати колоритну образність і гумор - *With this thing? - І цю бандуру тягнеш? [218, Part 3, 00:38:06]*

Схожий приклад і тут. Перекладач використав функціональну заміну/ субституцію. Ім’я “Hamilton” замінене на більш знайоме українському глядачеві «Григорій» для комічного ефекту. Зберігається жарт і легкість сприйняття - *Who's Hamilton? - Хто такий Григорій? [219, Part 3, 00:39:45]*

У цій репліці застосовано модулювання та адаптацію. “Doing real racing” дослівно перекладалося б «брати участь у справжніх перегонах», але переклад «погасати на справжніх перегонах» передає азарт, емоційність і гумор українською - *It did feel great to be out here doing real racing - Це ж було приємно погасати на справжніх перегонах [220, Part 3, 00:42:10]*

Наведений приклад ілюструє розвиток змісту та адаптацію. Коротка фраза адаптована для української мови, передає суть і характер героя - *Too public! - Ризиковано! [221, Part 3, 00:42:35]*

Далі знову бачимо модуляцію (розвиток змісту). Фраза передана живо і розмовно, зберігаючи контекст і характер персонажа - *You that out-of-towner? - Ти що, нетутешній?[222, Part 3, 00:42:27]*

Наступний приклад - використання модуляції (розвитку змісту) та експлікації. Додано образність для дитячої аудиторії; зміст адаптовано до живої розмовної української мови - *Just stay out of the way - Тільки не крутись під колесами [223, Part 3, 00:43:40]*

В оригіналі “Protect and swerve!” буквально означає «Захищайся і маневруй!». В українському перекладі додано дієслово «ломай», щоб передати відчуття активної агресії та динаміку сцени. Це класичний приклад додавання, коли перекладач додає слова або елементи, щоб зберегти ефект для глядача – P*rotect and swerve! - Вали й ломай! [224, Part 3, 00:44:27]*

Цей фрагмент перекладений за допомогою цілісного перетворення. Буквально звучить: «слідуй за мною і ми вийдемо непомітно». Український переклад модифікує фразу під живу мову, додає фразеологізм «вшиємось»,

передає динаміку сцени - *Come on, follow me and we'll slip out - Давай за мною і тихенько вшиємось [225, Part 3, 00:44:36]*

Зазначене речення демонструє опущення. У перекладі пропущено слово “you” для компактності та природності української мови - *The gate closes, you race - Ворота зачинені, ви гасаєте [226, Part 3, 00:44:40]*

Тут перекладач вдався до генералізації. “Last car standing” буквально - «останній автомобіль, що стоїть», українська версія узагальнює сенс до «той, хто виживе», що звучить природніше - *Last car standing wins - Переможець той, хто виживе [227, Part 3, 00:44:48]*

У цьому фрагменті застосовано модуляцію (цілісне перетворення): буквально «не для мене» стало «я ще не сплю», щоб передати контекст і легкий гумор - *Shoot, not for me it's not - Та все нормально, я ще не сплю [228, Part 3, 00:56:23]*

Знову бачимо використання модуляції/експлікації: “burning midnight oil” - «масло допізна каптю», передано образ праці та українську експресію - *I'm always burning that midnight oil - Бо завжди масло допізна каптю [229, Part 3, 00:56:21]*

Типовий приклад генералізації та модуляції: “not on the road” адаптовано під живу мову - *What do you mean not on the road? - Щось я не вкурю, куди ти хилиш? [230, Part 3, 00:57:01]*

Подібний метод застосований і тут - генералізація: англійське “work out” передано через просту українську конструкцію, зберігаючи зміст - *It will work out - Розберемося [231, Part 3, 00:57:19]*

При перекладі цього уривку використано модуляцію (цілісне перетворення): “let me think” - «дай покумекаю», звучить більш природно для українського глядача - *All right, let me think - Хм, дай покумекаю [232, Part 3, 00:57:31]*

Знову приклад модуляції. “No kidding” буквально - «без жартів», але зміст адаптовано як «Тут я згоден» для природності діалогу - *Yeah, no kidding! - Тут я згоден! [233, Part 3, 1:01:42]*

Тут окрім модуляції також застосовано зменшувальну форму. Вона додає лагідність і природність мовлення, підсилюючи інтонацію персонажа - *Truth is always quicker, kid - Правдонька завжди швидше, синку [234, Part 3, 1:03:14]*

Цей фрагмент демонструє функціональну заміну. Ідіома “left me out” передана українським фразеологізмом «бути в прольоті» - *And that left me out - Тож я була в прольоті [235, Part 3, 1:03:48]*

Тут можна побачити модуляцію (розвиток змісту). Додано елемент перебільшення «довіку б сиділи», щоб підкреслити емоційність - *We might’ve never raced - Довіку б в гаражах сиділи [236, Part 3, 1:04:12]*

Тут замість прямого опису кольору створено образне порівняння для більшої виразності. Це приклад модуляції та експлікації - *Shiny blue paint - Сяяв, як ранкове небо [237, Part 3, 1:04:21]*

Цей уривок ілюструє модуляцію та конкретизацію. “Slamming” - «буцати» додає живої дії та характерної української експресії - *Tried slamming him into the wall - Він намагався буцати Дока об стіну [238, Part 3, 1:05:07]*

Зазначений переклад реалізовано за допомогою функціональної заміни. “Rookie” - «салабол» - адаптований сленговий переклад, що відтворює тон персонажа - *That rookie never saw anything like that before - Той салабол ніколи в житті такого не бачив [239, Part 3, 1:05:26]*

Далі бачимо приклад модуляції та цілісного перетворення. Буквальний сенс «ізолював себе» передано фразеологізмом «зник з усіх радарів» - *He cut himself off - Він зник з усіх радарів [240, Part 3, 1:06:48]*

Тут перекладач застосував калькування та уточнення. Збережено пряме порівняння, але додано звуконаслідувальний елемент «гурчиш» - *With no muffler you even sound like Storm - Без глушника ти навіть гурчиш, як Шторм [241, Part 3, 1:09:44]*

Приклад цілісного перетворення. Замість прямого «Ти повинен працювати важче» використано культурно природний український вислів «Працюй на совість», який передає морально-емоційний відтінок - *You got to work harder - Працюй на совість [242, Part 3, 1:11:16]*

Фразеологізм “turn up the heat” означає «підсилити тиск, зусилля». В українській мові замінено на ідіому «піддай дігтя», яка передає аналогічний зміст і має яскравий колорит. Тому це лексично - функціональна заміна - *Turn up the heat - Піддай дігтя [243, Part 3, 1:12:27]*

У цій репліці форма запитання перетворена на ствердження з протилежним смисловим напрямом, але збережено зміст - «Чи спрацювало?» - «Чи недарма?» Це антонімічний переклад - *Now the question is, did it work? - Чи недарма?[244, Part 3, 1:16:29]*

Тут при перекладі відбулася функціональна заміна. Замість «Ти жартуєш?» використано «Що це за прикол?» - сучасний розмовний варіант, який природно звучить у дитячому фільмі - *You’re kidding me - Що це за прикол? [245, Part 3, 1:22:53]*

Переклад виконаний за допомогою модуляції (розвитку змісту). Дослівно - «Ти маєш їхати швидше», але переклад вживає фразу «Це тобі не симулятор» - логічно пов’язане, але з доданим підтекстом («пора діяти серйозно») - *You got to go faster - Це тобі не симулятор [246, Part 3, 1:23:15]*

Приклад генералізації. Буквально - «Зосередься на гонці», але узагальнено до «Зосередься» - *Get your head in the race - Зосередься [247, Part 3, 1:24:01]*

Тут ідіома “smoking” означає «перемагати з великим відривом». Український еквівалент «рвеш на стружку» має аналогічне значення й звучить яскраво. Тому можна стверджувати, що відбулася функціональна заміна - *You are smoking these guys - Ти їх просто рвеш на стружку [248, Part 3, 1:25:21]*

У даному випадку оригінал означає «він мене морально тисне», а переклад передає результат цього - «принизив мене». Це модуляція (розвиток змісту) - *He’s in my head - Він принизив мене [249, Part 3, 1:27:27]*

Переклад демонструє функціональну заміну. Буквально - «Як далеко вона позаду?», але «плентається» природніше в живій мові - *And how far back is she now? - Ну де вона там плентається?[250, Part 3, 1:28:04]*

Тут відбулася модуляція та експресивне скорочення. Оригінал стриманий, а переклад підсилений розмовним наказом «вирубай» - *Would you stop that? - А ну вирубай [251, Part 3, 1:28:26]*

У цьому уривку замість нейтрального «мені байдуже» - активне «забирай». Це приклад антонімічного перекладу - *I don't care - Забирай [252, Part 3, 1:31:03]*

Цей фрагмент ілюструє опущення та функціональну заміну. Замість «витончено» або «делікатно» - «це шик» передає схвалення простими словами - *Subtle - Це шик [253, Part 3, 1:33:09]*

Тож ми бачимо, що переклад гумористичних та діалогових сцен українською мовою потребує використання різноманітних перекладацьких трансформацій, які дозволяють зберегти комічний ефект, індивідуальність персонажів і природність мови.

Українські адаптації зазвичай підсилюють експресивність, максимально наближуючи висловлення до живої усної мови, а в разі гумористичних сцен - до української культурної норми гумору. Таким чином, перекладені діалоги нерідко стають більш дотепними, виразними або емоційно забарвленими порівняно з англомовним текстом.

Переклад у мультфільмі "Cars" ґрунтується не на буквальному відтворенні тексту, а на комплексній адаптації, орієнтованій на збереження прагматичного ефекту, стилістики та комічності першотвору. Українські перекладачі активно застосовують контекстуальну модуляцію, експресивно-стилістичні заміни, гру слів, антонімічний переклад, локалізацію культурних реалій та дитячу адаптацію. Це дозволяє відтворити інтонаційний малюнок персонажів, їхню мовну індивідуальність, соціальні відтінки та гумор, що є ключовими елементами кінодіалогів.

Аналіз прикладів демонструє, що переклад українського дубляжу не лише передає зміст, а й виконує функцію культурного посередництва: адаптує реалії, ідіоми та комічні конструкції так, щоб вони були зрозумілими й природними для українського глядача різного віку. Це відповідає сучасним

підходам до аудіовізуального перекладу, згідно з якими дубляж має забезпечувати функціональну рівноцінність і збереження ефекту сприйняття, а не сліпу відповідність оригіналу.

Отже, порівняльний аналіз підтверджує: якісний переклад мультфільмів, зокрема “Cars”, потребує не механічного перенесення мовних структур, а глибокої інтерпретації, культурної адаптації та творчого рішення перекладача, що підтверджується сучасними науковими дослідженнями у галузі аудіовізуального перекладу.

3.2 Особливості перекладу гумору, гри слів і каламбурів

Гумор у перекладі анімаційних фільмів є важливим інструментом передачі емоційної привабливості та розважальної функції сюжету. Він включає різноманітні комічні ефекти, які не обов’язково пов’язані зі словесними іграми, а виникають із контексту, ситуації, емоцій персонажів або несподіваного розвитку подій. При перекладі гумор часто передається через адаптацію реплік, додавання локальних алюзій, перефразування та збереження комічного ефекту для цільової аудиторії. Для ілюстрації зазначеного звернімося до таких прикладів перекладу гумористичних реплік:

У наведеному фрагменті застосовано риму і ритмічну компенсацію - дослівний переклад замінено римованим варіантом, що зберігає змагальний пафос - *Three cars, one champion! - Велика трійка, за кубок бійка! [254, Part 1, 00:04:24]*

Тут спостерігаємо приклад модуляції та культурної адаптації - гумористично передано подвійний підтекст (“fill me up” - технічний і натяковий) - *How will I ever find anyone else who knows how to fill me up with gas? - Хіба ж я знайду тепер мастаків, що вміють бензин заливати? [255, Part 1, 00:10:12]*

Цей випадок демонструє метафоричну компенсацію - образно передано гумор та метафорику “lug nut” у відповідності до автомобільного контексту - *You got more talent in one lug nut than a lot of cars has got in their whole body - У тебе в одній гайці таланту більше, ніж в інших машин у всьому корпусі! [256, Part 1, 00:11:41]*

Коротка, образна репліка, що містить гумор і прозивне звертання - *Show-off - Фраєр [257, Part 1, 00:30:04]*

Наступна репліка містить метафору та перебільшення; гумор передано адаптованим образом, щоб українська аудиторія зрозуміла жарт і напруження - *I want his hood on a platter! - Подати його мотор на тарілці! [258, Part 1, 00:30:13]*

Цей випадок демонструє гумористичну реакцію, переклад із використанням українського дієслова «дражнитесь» - *You gotta be kidding me - Та ви з мене дражнитесь [259, Part 1, 00:34:09]*

Гумористична римована передача, збережено ігровий тон - *Okay-dokey - Окей-хокей [260, Part 1, 00:34:37]*

Тут можна побачити приклад передачі гумору через український фразеологізм - *Man, that's just great! - Ах, хай же ж тобі грець! [261, Part 1, 00:36:27]*

Репліка ілюструє адаптацію: “hillbilly hell” - «Задрипанськ» для передачі гумору та емоцій - *I'm in hillbilly hell! My IQ's dropping by the second! - Я здохну в цьому Задрипанську! Я тут здурію! [262, Part 1, 00:40:13]*

Ідіома передана українським фразеологізмом зі збереженням гумору - *Eat your heart out - Жаба давить [263, Part 1, 00:41:14]*

Гумор передано через сленг, спостерігаємо гарну локалізацію задля природнього та смішного звучання: “freak juice” відтворено як «бормотуха», буквально це «дивний коктейль» - *That freak juice? - Отої бормотухи? [264, Part 1, 00:46:01]*

У наведеному фрагменті комічний ефект збережено через спотворений «псевдонауковий» переклад - *I'm a precisional instrument of speed and aero-matics - Я потрясний сирець ветхості і пара динаміків [265, Part 1, 00:46:14]*

Дана репліка передає смішну ситуацію, переклад адаптовано до розмовної мови - *I don't care who you are, that's funny right there - Кажи, що хочеш, а це смішна забава [266, Part 1, 00:55:42]*

Вислів є прикладом гумору та оцінки події; «дотепний хід» підкреслює легку іронію - *Yeah, it's like a clever little twist - А що, це дотепний хід [267, Part 1, 00:53:09]*

В цьому випадку гумор ситуації і невелику емоційну інтонацію («зараза») збережено для кращої передачі гумору - *I used to crash into her, just so I could spoke to her! - Врізатись у неї приходилося, щоб хоч слово сказала, зараза! [268, Part 1, 00:54:00]*

Тут спостерігаємо досить вільний переклад з гумором та образністю; адаптовано для комічного ефекту - *You probably couldn't handle it anyway - Ще набульбениш зі страху в глушник [269, Part 1, 00:54:18]*

Цей гумористичний вислів перекладений за допомогою адаптації: «шугати» передає веселу активність, «люкс» - дитячий сленг - *Tractor-tippin's fun! - Трактори шугати - люкс! [270, Part 1, 00:54:34]*

У даному уривку реалізовано адаптацію ім’я: (“Frank” - «Валєра») для локального комічного ефекту; гумор ситуації збережено - *But don't let Frank catch you! - Та так, щоб Валєра не вловив! [271, Part 1, 00:54:42]*

Сміховий ефект зумовлений збереженням гумору, емоційною експресією, дитячим сленгом для підкреслення емоцій - *I swear, tractors is so dumb! - Я зараз лусну, трактори такі тупі! [272, Part 1, 00:55:20]*

Тут передано емоційну реакцію персонажа та гумор ситуації («ловка була забава») - дитячий сленг - *Oh, boy, you gotta admit that was fun! - Нє, ну скажи, що ловка була забава! [273, Part 1, 00:58:00]*

Далі бачимо емоційну, живу реакцію, гумор через образність («уклепався») - *You're in love with Miss Sally! - Ага, уклепався у нашу Саллі! [274, Part 1, 00:58:30]*

Переклад адаптовано до української мови, збережено гумор і звертання до персонажа - *Lover boy - Ухажор [275, Part 1, 00:58:55]*

Тут так само переклад адаптовано під розмовну українську мову, збережено гумор - *He got a kick out of that, didn't he? - Він має на цьому пунктик [276, Part 1, 1:01:37]*

Репліка ілюструє інтонаційну адаптацію, дружній гумор, локалізовано звертання - *Get a good peek, city boy? - Усе побачив, хлопчику? [277, Part 1, 1:03:38]*

Тут спостерігаємо легку адаптацію, гумор для дитячої аудиторії - *Hope you enjoyed the show! - Ну як я тобі знизу? [278, Part 1, 1:03:50]*

В наступному вислові дослівно передано завдання, додано розмовний гумор («гармидер») - *Time to clean out the garage, buddy, come on - Треба прибрати в гаражі, бо розвели тут гармидер [279, Part 1, 1:04:07]*

Тут використано фразеологічну заміну: нейтральне «зачекай хвилинку» замінено на емоційний український фразеологізм, що підсилює реакцію персонажа - *Wait a minute! - Ей, та хай тобі грець! [280, Part 1, 1:21:41]*

В цьому прикладі гумор досягається через використання еквівалентного українського фразеологізму, що передає той самий зміст - *My star client disappears off the face of the earth! - Мій головний клієнт як крізь землю провалився! [281, Part 1, 1:28:36]*

У даному уривку так само можна побачити фразеологічний еквівалент: збережено зміст за допомогою українського фразеологізму, що природно звучить - *I got a lotta miles on me - Я намотав не одну тисячу миль [282, Part 1, 1:32:56]*

Подібний приклад використання фразеологічного еквівалента, ідіоматичний переклад: дослівне значення замінено розмовним виразом, що

зберігає зміст і додає колориту - *I really didn't have a choice - Я не зміг відкрутитися [283, Part 1, 1:37:10]*

У наведеному фрагменті англійська ідіома передана українською фразеологічною заміною, яка звучить природно - *You can win this race with your eyes shut - Виграєш, як два пальці об асфальт [284, Part 1, 1:37:25]*

В цьому прикладі використана фразеологічна заміна: збережено значення легкості дії через культурно знайомий вислів - *They will not know what bit them! - Це як два пальці об бетон! [285, Part 1, 1:37:37]*

Цей випадок демонструє еквівалентну ідіому, що точно передає значення подібності - *He looks just like you! - Викопаний ти! [286, Part 1, 1:38:24]*

Тут спостерігаємо ідіоматичну заміну: збережено значення похвали у національно забарвленій формі - *Way to go, buddy! - Моя школа! [287, Part 1, 1:43:54]*

Цей вислів є прикладом ідіоматичного еквівалента, що передає зміст розмовної похвали - *You got a lotta stuff, kid! - Буде з тебе толк, синку! [288, Part 1, 1:45:08]*

Передача гумору здійснюється через фразеологічний еквівалент, природний для української мови - *There's some rumor floating around… - А ще ходить чутка... [289, Part 1, 1:47:21]*

Дана ідіома “get your prop in a twist” (гумористичне переінакшення виразу - “don't get your knickers in a twist”) адаптована через модуляцію - передано зміст без технічної гри слів - *Don't get your prop in a twist - Не лютуй так [290, Part 2, 00:02:21]*

У наведеній цитаті збережено метафору “sticking his bumper” - жартівливий спосіб передати втручання героя, природно адаптовано українською - *This one we caught sticking his bumper where it didn't belong - Він упіймався на тому, що пхав свій бампер, куди не слід [291, Part 2, 00:04:37]*

У цьому випадку перекладач використав транслітерацію з адаптацією: прізвище персонажа передано українською через асоціацію з предметом

(“hobbscap” - «покришка») для гумору - *David Hobbscap - Девід Покришка [292, Part 2, 00:32:55]*

Тут перекладацький ефект реалізується через стилістичну адаптацію та компенсацію задля гумору. Невпевненість мовця та комічний ефект передано через вигук «бозна-хто», що передає гумористичний тон репліки та недбалу манеру мовлення - *This here is Finn McSomething or other - Це Фінн Мак-бозна-хто чи щось таке [293, Part 2, 00:47:23]*

Це приклад, коли гумор переданий за рахунок креативної адаптації та рими. Оригінал є пародією на рекламний слоган “State Farm Insurance” (Девіз цієї компанії - «Як добрий сусід, “State Farm” завжди поруч»). Український переклад створює новий римований рекламний девіз, що передає гумор і звучить природно для дитячої аудиторії - *Like a good neighbor, Mater is there! - Сирник страхує, від кризи рятує! [294, Part 2, 00:48:13]*

У даному перекладі спостерігається гумор, креативна локалізація/ компенсаторне словотворення. Ім’я та прізвисько адаптовано до української культури: передано сенс «золоті руки» і збережено жартівливий ефект - *Alexander Hugo, aka Chop Shop Alex - Олександр Юзов, механік «Злате ручки» [295, Part 2, 01:05:03]*

Цей уривок відображає креативну локалізацію та компенсацію: транслітеровано ім’я й локалізовано походження (Detroit - Троєщина) для збереження гумору й впізнаваності в українському контексті - *I’m Curby Gremlin from Detroit - Я Дімонич Ґремлін з Троєщини [296, Part 2, 01:05:30]*

У перекладі спостерігається креативна лексична адаптація: буквальний переклад слова “wreck” («руїна», «розвалюха» або «покручений автомобіль») замінено на барвистий український жаргон «колимаги» для комічного ефекту - *Wreck - Колимаги [297, Part 2, 01:06:39]*

Для перекладу цього уривку було використано словотворчість та ідіоматичну адаптацію: “lemons” (той, хто програє/шкарлупа авто) перетворено на вигук «Шкарабани рулять!» задля передачі гумору - *Long live lemons! - Шкарабани рулять! [298, Part 2, 01:08:55]*

При перекладі цієї репліки відбулася заміна вигуку “shoot” на український розмовний «тю», що створює м’який комічний ефект і зберігає дружній тон персонажа - *Shoot, you can just call me Mater - Тю, звіть мене просто Сирник [299, Part 2, 01:32:31]*

Фраза демонструє збереження іронічного гумору через стилістично знижене «збочена», що відповідає комічному контексту анімаційного фільму - *She's as crazy as Mater - Така ж збочена, як Сирник [300, Part 2, 01:34:03]*

В цьому прикладі передано розмовний захват і молодіжний сленг (“wicked” - «круто») шляхом стилістичної адаптації - *This is gonna be wicked! - Оце буде круто! [301, Part 2, 01:35:06]*

Фрагмент ілюструє застосування метафоричного звертання, яке передано емоційним українським еквівалентом із динамікою та гумором - *Go get 'em, tiger! - Порви їх! [302,Part 2, 01:36:40]*

У наведеному уривку використано гумористичний самокритичний вираз для комічного ефекту; передано здивування та легку іронію персонажа - *Did I used to say that? - І я молов отаку дурню? [303, Part 3, 00:01:02]*

Ця репліка ілюструє застосування гумористичного повторення минулого, локалізацію зі збереженням комічного тону через слово «бубнів» - *You used to say that all the time - Ти таке бубнів перед кожною гонкою [304, Part 3, 00:01:07]*

У перекладі цього вислову відбувся емоційний опис персонажів із передачею легкого гумору та розважальної інтонації - *These three are fun to watch - Ці троє такі кумедники [305, Part 3, 00:03:11]*

Комічний ефект створений за рахунок короткого, експресивного гумористичного вигуку; передано емоційність через український сленг - *Laugh it up - Обсміятися [306, Part 3, 00:04:13]*

Переклад цього фрагменту передає позитивну емоцію та підкреслює захоплення персонажа. Використано адаптацію емоційного гумору без буквального повторення - *Ramone, you have done it again - Рамон, це просто шедеврально! [307, Part 3, 00:20:13]*

Тут “Jabronis” (сленгове принизливе слово) перекладено як «ледарі» - адаптовано під українську аудиторію, збережено комічний ефект - *You think a couple of jabronis like us could do this on our own? - А ти думав ці ледарі зроблять таке самотужки? [308, Part 3, 00:23:05]*

У цьому випадку перекладач створив неологізм «прибамбаси» для передачі гумору та технологічного контексту - *He's got every high-tech thing you'll ever need - У нього є всі технічні прибамбаси, які тобі треба [309, Part 3, 00:23:23]*

Комічність репліки збережено за допомогою іронічного слова «грубі»; передано емоційне забарвлення - *You flatter us - Ой, це грубі лестощі [310, Part 3, 00:23:56]*

Ця фраза демонструє збереження дитячого гумору через м’яку форму слова, грайливий ефект для молодшої аудиторії - *I am a fluffy cloud! - Я хмаренятко [311, Part 3, 00:27:54]*

У цьому випадку жарт передано через образну мову та динаміку сцени - *Hit him with the bugs! - Валіть його жуками! [312, Part 3, 00:31:01]*

Цей уривок ілюструє дитячий гумор через звукоподібний ефект «люлі-люлі», адаптація для української аудиторії - *And all of the crabbies have gone night-night - І усі-усі крабики вже пішли люлі-люлі [313, Part 3, 00:41:34]*

Тут перекладач використав культурну адаптацію імен з гумористичним ефектом. Імена змінені для комічності та впізнаваності українському глядачу, зберігаючи гумор - *Mine are named Maria, Juanida, Ronaldo and Debbie Richardson - Моїх звати Марія, Хуаніда, Роналдо і Наталка Полтавка [314, Part 3, 00:31:28]*

У наведеному прикладі слово “Rookies” (новачки) адаптовано як «свіже м’ясце», створюючи гумор та образність - *We got us a couple of rookies - Нам свіжого м'ясця привезли [315, Part 3, 00:45:14]*

У цьому фрагменті застосовано локалізацію імені для комічності, що передає гумор і характер персонажа - *I'm gonna call you Muddy Britches - Тебе я зватиму Болотяні Рейтузи [316, Part 3, 00:45:19]*

Цей уривок відображає локалізацію вигуку для гумористичного ефекту та колориту - *Oh, my gracious! - О, святі глушники! [317, Part 3, 00:48:13]*

У цій фразі використано метафору та сарказм при перекладі для гумору - *Because I'm too busy taking care of my trainer! - Бо весь час підтираю пелюшки за своїм тренером! [318, Part 3, 00:50:47]*

Тут бачимо ідіоматичний вираз, адаптований для української культури. Замість буквального «застрягла в багні» використано «гниє в болоті» для сильнішого гумористичного ефекту - *I knew his career was stuck in the mud - Його кар'єра вже давно гниє в болоті [319, Part 3, 00:55:39]*

У цьому перекладі спостерігається креативна адаптація: “funk” - «кайфую од життя», “outta junk” - «із сміття», зберігає комічність і ритм мови - *Lifting my funk making sculpture outta junk! - Кайфую од життя, люблю скульптури із сміття! [320, Part 3, 00:55:53]*

Гумор у цій цитаті переданий через перебільшення “genius” - «професор». Показано іронію та жартівливий тон - *Somebody's interrupting genius! - Знов хтось збив професора з думки! [321, Part 3, 00:56:00]*

Тут показана звукова гра «цьомки-цьомки», що додає веселий ефект і комічність персонажа - *Well, hey, there, buddy! - О, цьомки-цьомки, друзяко! [322, Part 3, 00:56:03]*

Наступний приклад показує адаптацію під сучасний контекст (Wi-Fi), щоб гумор спрацював для української аудиторії - *So get me caught up on everything - Ну, бігом розказуй, поки вай-фай работає [323, Part 3, 00:56:24]*

Комічність цієї репліки збережено за допомогою метафори та гри слів на «варити» замість «знати», гумор передано через творчий переклад - *I guess I ain't Doc when it comes to that - Мій казанок варить не так, як у Дока [324, Part 3, 00:57:37]*

Наведений ідіоматичний вираз замінено на український еквівалент, зберігаючи похвальний гумор - *You nailed it! - Філігранно! [325, Part 3, 01:01:38]*

Гумор в цьому прикладі продемонстрований через метафору. “Get a kick out of” (дуже зрадіють) - «закиплять від щастя» - жартівливе механічне порівняння, пов’язане з автомобілями - *I’ll tell you what, these folks are gonna get a kick out of meeting Hud’s boy - Всі наші закиплять від щастя, як побачать учня Хадді [326, Part 3, 1:02:20]*

Тут при перекладі було використано гумористичну адаптацію. Замість стандартного англійського вигуку вжито вираз із автомобільним підтекстом («корозія»), що додає комічності - *Well, as I live and breathe - Побий мене лиха корозія [327, Part 3, 1:02:54]*

В аналізованому уривку гумор відображений у заміні лайливого вислову. “Son of a gun” перетворено на м’яке, але дотепне «паразит» - *Son of a gun didn’t talk to me for 50 years - Цей паразит 50 років не давав про себе знати [328, Part 3, 1:06:50]*

У цій репліці бачимо гумор і порівняння. Буквальне запитання перетворено на жарт із римою та побутовим підтекстом, що створює комічний ефект - *Do you even want to be out here? - Ти гонщик чи газель-кавоварка? [329, Part 3, 1:11:12]*

Тут додано жартівливий відтінок - «комплектик підкинь» звучить невимушено й гумористично, передаючи дружню розмову. Переклад грає на колоритному розмовному виразі - *You put me down for the first case, okay? - Тоді і мені комплектик підкинь, окей? [330, Part 3, 1:17:43]*

У цьому перекладі “Bug guy” буквально - «той, що займається жуками», але в контексті мається на увазі «дивак, зануда». Український «ботан» вдало передає гумористичний підтекст - *He’s the bug guy, right? - Це ж той ботан, правильно? [331, Part 3, 1:19:25]*

Проаналізувавши цей вислів, бачимо, що слово “bumpkin” означає «селюк», але перекладач адаптував це як «комбайнер» - жартівливо, у дусі фільму про машини - *Out of my way, bumpkin! - А ну відвали, комбайнер! [332, Part 3, 1:21:50]*

Гумор тут показано через образну заміну. Прямий переклад був би «дівчина у костюмі», але «опудало» створює комічний ефект - звучить різко, яскраво, і передає презирливо-гумористичний тон персонажа - *Costume Girl! - Опудало! [333, Part 3, 1:26:57]*

У даній фразі використано зменшувально-жартівливу форму «привітосики», яка створює легку іронію та неформальність. Оригінальне “Good evening” нейтральне, але переклад підсилює грайливий настрій сцени - *Good evening, Storm! - Привітосики, Шторм! [334, Part 3, 1:28:08]*

Ідіома “had it rolling” перекладена яскравим розмовним виразом «дала джазу» - динамічно, сучасно, і з гумором - *You really had it rolling today - Ну ти сьогодні дала джазу [335, Part 3, 1:29:49]*

Тут спостерігаємо емоційне вигукування - “Heck of a win”, яке у перекладі підсилене експресивним «здуріти, яка перемога». Комічно-емоційний ефект збережено - *Man, heck of a win! - Боже, здуріти яка перемога! [336, Part 3, 1:29:35]*

Гра слів - це комунікативний прийом, що базується на багатозначності слів, фонетичній подібності або семантичних алюзіях. У перекладі важливо передати двозначність або створити аналогічну гру слів у мові-мішені.

Каламбури - це форма гумору, яка ґрунтується на подвійних значеннях, схожості звучання слів або несподіваних поєднаннях. У перекладі вони вимагають високої креативності, оскільки прямий переклад часто руйнує комічний ефект.

У даному уривку передано гру слів та ритм; перекладач використав синонімічний ряд, щоб зберегти жартівливу перебільшеність - *I'm faster than fast, quicker than quick! - Я швидший за блискавку, прудкіший за вітер! [337, Part 1, 00:01:01]*

Розглянута фраза є прикладом модуляції з елементами гумору - іронічний підтекст передано через образ «тягти буксиром», що зберігає гру слів - *If this gets more exciting, they're gonna have to tow me outta the booth! - Ще трохи, й доведеться тягти мене з будки коментатора буксиром! [338, Part 1, 00:3:34]*

Тут перекладач вдається до контекстуальної модуляції та гри слів - заміна «очам» на «фарам» підкреслює гумор і світ машин - *I don't believe what I'm watching! - Я не вірю власним фарам! [339, Part 1, 00:8:35]*

В цьому уривку перекладач відмовився від буквального перекладу і обрав еквівалентну метафору, яка працює на українську аудиторію. Це типовий приклад адаптації гри слів у дитячому анімаційному кіно - *Float like a Cadillac, sting like a Beemer - В'юнкий, мов ящірка...гострий, мов бритва [340, Part 1, 00:43:23]*

Цей випадок демонструє гру слів: “fanny” адаптована у вигляді гри з римою, щоб зберегти гумористичний ефект - *Later, Mater, that's fanny! - За гак, чувак, майже рифма! [341, Part 1, 00:29:26]*

Наведений приклад є типовим каламбуром, грою слів зі звертанням: “sleeping beauty” - адаптовано до контексту гумору українською - *Morning, sleeping beauty! - Підйом, сонне царство! [342, Part 1, 00:28:07]*

Перекладач передав гумор через гру слів і емоційне перебільшення; “snot” передано адаптованим словом «шмаркач» - *Oh, no, Snot Rod...He's gonna blow! - Шмаркач, ну чхай...Зараз шарахне! [343, Part 1, 00:21:41]*

В цій репліці спостерігаємо гумористичну адаптацію: гру слів збережено через «гази в баку» - *No, it doesn't agree with my tank - Ні, від нього гази в баку [344, Part 1, 00:38:33]*

Тут збережена гра слів із “cone” через «конуси». У мультфільмі готель Саллі у формі конусів, тобто гумористично підкреслено зближення персонажів, і при цьому адаптовано під дитячу аудиторію - *Getting cozy at the Cone, is we? - Ооо, перевіриш її конуси [345, Part 1, 00:58:14]*

Аналізуючи цю фразу, бачимо, що в оригіналі гра слів будується на “cup”. В українському перекладі використано паронімічну гру («куПки»), що створює гумористичний ефект і зберігає комізм сцени - *He did what in his cup? - Наробив на куПки? [346, Part 1, 1:06:11]*

У цій репліці англійський фразеологізм “life in the fast lane” адаптовано через каламбур, пов’язаний із темою автомобілів («широка шина»). Це

дозволяє зберегти гумористичність та стилістику мультфільму - *I was living life in the fast lane - Я жила на широку шину [347, Part 1, 1:10:07]*

В англійському варіанті є гра слів - заміна слова “men” на “cars” у сталому виразі “Ladies and gentlemen”. Це лексико-семантична трансформація, пов’язана з грою слів (каламбуром), де “cars” натякає на світ автомобілів. В українському перекладі перекладач застосував лексико-семантичну заміну та риму, створивши дотепну пару «тачки - тачанки», що передає гумор, стиль і гру мови оригіналу - *Ladies and gentlecars - Тачки й тачанки [348, Part 1, 1:24:12]*

Комічний ефект створений за допомогою гри слів, адже герой натякає і на пряме, і на переносне значення. Слово “crabbing” має приховане значення «здійснюю хитрий маневр», але перекладено буквально як «крабів ловлю» - *I'm crabbing - Крабів ловлю [349, Part 2, 00:02:11]*

У перекладі спостерігається гра слів та морфологічна адаптація. Використано повтор кореня для створення ритмічного й комічного ефекту, що відтворює гру слів оригіналу - *Which one of them looked more like a Ferrari - Який «Феррарі» найферарiший [350, Part 2, 00:56:54]*

Переклад ілюструє словотвірну компенсацію/каламбур. Замість прямого «смішна машина» створено новий неологізм «турботачка», що має гумористичний ефект і відповідає ігровому тону - *A funny car! - Турботачка! [351, Part 2, 00:58:14]*

В цьому уривку відбулася креативна локалізація/компенсаторне ім’я: “Fillmore” - «Доливай» (гра зі значенням), щоб зберегти семантику персонажа (про бензин/доливання) і передати гумор - *My friend Fillmore - Мій друг Доливай [352, Part 2, 01:11:03]*

Знову бачимо приклад креативної локалізації і каламбуру: прізвище “Shiftwell” - «гарно перемикає передачі» має технічний підтекст і пов’язане із коробкою передач. Український варіант «Тіпкронік» відтворює цей сенс через алюзію на тип коробки передач. Це зробили задля збереження гри значень і милозвучності - *Miss Shiftwell - Міс Тіпкронік [353, Part 2, 01:20:56]*

Відтворено використання гри слів із ласкавим звертанням “cupcake” - «солоденький», що створює комічний та милозвучний ефект - *Congratulations, cupcake - Мої вітання, солоденький [354, Part 3, 00:03:50]*

Зазначений приклад є каламбуром із англійського вигуку, який передано сленговим українським еквівалентом, що підкреслює емоційну реакцію - *Boogity - Зашквар [355, Part 3, 00:11:49]*

Переклад «Сто пудняк, Точняк?» грає з римою та звучанням прізвища Точняк, що створює комічний ефект. Тут використано каламбур і фонетичну гру слів, щоб підкреслити жартівливий тон і зберегти легкий гумор оригінальної сцени - *Am I right, Certain? - Сто пудняк, Точняк? [356, Part 3, 00:07:57]*

У цій репліці каламбур адаптовано під українську гру слів із збереженням комічного ефекту - *Well, life's a beach and then you drive - Все наше життя - пісок, а потім - ямка. [357, Part 3, 00:38:26]*

У зазначеній цитаті гра слів на прізвищі адаптована на український комічний аналог, збережено гумор - *And I'm Frances Beltline - А я Френсіз Підвіска [358, Part 3, 00:43:33]*

Тут використано гру слів та креативну локалізацію, щоб передати комічний ефект і характеристику персонажа. Оригінальна фраза “Pretty fast!” сама по собі нейтральна, але в українському перекладі додано гумористичну і словесну гру «Моторна дама», що робить її гумористичною і культурно адаптованою - *Pretty fast! - Моторна дама! [359, Part 3, 00:27:27]*

У даній фразі гра слів та локалізація імені створює комічний ефект, зберігаючи гумор і характер персонажа - *The Diva of Demolition, Miss Fritter! - Примадонна масових заворушень, міс М'ясорубка [360, Part 3, 00:45:05]*

Тут спостерігаємо гру слів і гумор через метафору «оберти зашкалюють». Переклад передає емоційність та іронію, зберігаючи комічний ефект - *Yeah, right, talk about humiliating - Ей, аякже, оберти приниженця зашкалюють [361, Part 3, 00:55:17]*

Знову типовий приклад гумору і гри слів. Буквальне «Ти спраглий» передано через метафоричний вираз, що стосується машин («поршні підсохли»), створюючи дотепну алюзію до механічного «життя» героїв - *You're thirsty - Поршні підсохли [362, Part 3, 1:02:11]*

При перекладі бачимо гру слів. "Ride him" перетворено на метафоричний вираз із подвійним значенням («об'їздили» - і буквально, і жартома) - *Did we ever ride him on that - О, як ми тоді цю тему об'їздили [363, Part 3, 1:04:31]*

Перекладач вдався до гри слів. Фраза "gun it" - «дати газу» передана колоритним українським сленгом - «навали двигунцем» - *Go ahead and gun it - А навали двигунцем [364, Part 3, 1:09:37]*

Отже, переклад гумору, гри слів і каламбурів у мультфільмах вимагає від перекладача не лише мовної майстерності, а й здатності творчо переосмислювати репліки відповідно до культурних очікувань цільової аудиторії. Застосування адаптації, перефразування та компенсації дозволяє зберегти комічний ефект навіть тоді, коли дослівний переклад є неможливим. Врахування контексту та емоцій персонажів забезпечує цілісність гумористичної сцени та природність її звучання українською мовою. У результаті перекладач стає ключовою ланкою у відтворенні гумору, роблячи його доступним і зрозумілим для дітей.

3.3 Передача характеру персонажів (мовні особливості, інтонація, стилістика)

Персонажі анімаційних фільмів відрізняються унікальними мовними особливостями: стилем мовлення, інтонацією, жаргоном, емоційними вигуками. При перекладі необхідно зберегти ці особливості, щоб український глядач міг сприймати персонажів так само, як у оригіналі. Перекладач використовує жаргонні вирази, інтонаційні підсилення, розмовну лексику,

щоб підкреслити характер, темперамент та соціальний статус героя. Розглянемо детальніше, як розкривається характер персонажів на основі таких прикладів:

Це репліка МакКвіна. Урочистий повтор передано в українському варіанті з тією ж інтонаційною напругою - *Speed. I am speed - Швидкість. Я - сама швидкість [365, Part 1, 00:00:39]*

Тут використана компенсація метафори - ідіома “through the roof” адаптована до автомобільного контексту, зберігаючи експресію та розмовний стиль персонажа - *Bob, my oil pressure's through the roof - Боб, у мене аж тиск оливи зашкалює [366, Part 1, 00:03:30]*

В цьому випадку застосовано стилістичну заміну - фразеологічний зворот «обламає» передає розмовний стиль і підкреслює динаміку - *But the last thing he expected was... - Та не думав, що його обламає... [367, Part 1, 00:04:05]*

При перекладі цього уривку відбулася стилістична заміна - емоційно нейтральне “fool” передано розмовним «козел», що краще передає роздратування персонажа - *You are fool! - Ти козел! [368, Part 1, 00:08:09]*

Тут ми бачимо стилістичне зниження - використання розмовного еквівалента для передачі грубого тону - *Now, back away - Відвали [369, Part 1, 00:10:01]*

Цей фрагмент демонструє лексико-стилістичну заміну - неформальне «догнав цю лажу» зберігає розмовний стиль героя - *Who knew about the thunder thing? - Хтось догнав цю лажу про грім? [370, Part 1, 00:10:48]*

В цьому прикладі відбулося стилістичне зниження - заміна буквального змісту на розмовний вислів, характерний для буденної мови - *This ain't a one-man deal, kid - Сам ти нічого не втнеш [371, Part 1, 00:11:47]*

У наведеній репліці перекладач застосував адаптацію (культурну заміну) - замінив американський культурно забарвлений образ «tornado in a trailer park», який асоціюється з провінційним життям у США, на ближчий і зрозуміліший українському глядачеві образ «буря на смітнику». Така передача зберігає емоційність і колорит персонажа (Сирника), його простакуватий,

веселий і трохи грубуватий характер, водночас роблячи репліку зрозумілою й комічною у цільовій культурі - *I’m happier than a tornado in a trailer park! - Я радий, як буря на смітнику! [372, Part 1, 00:25:08]*

Тут власне ім’я “Mater” адаптовано як «Сирник», щоб звучало природно українською та передавало простакувато-комічний характер героя. Це локалізація імені персонажа - *My name's Mater - Мене звуть Сирник [373, Part 1, 00:28:22]*

Ім’я “Tow Mater” в оригіналі утворене грою слів: “tow” - «буксирувати», “Mater” співзвучне з “tomato”. В українському перекладі створено іншу гру слів - «Сирник-евакуатор»: «сирник» - проста, «сільська» страва, що підкреслює простакуватість і добродушність персонажа, «евакуатор» зберігає функцію (буксирувальник). Таким чином, збережено комічність і характер персонажа, але засіб локалізації інший - *Tow Mater, that's me! - Я - Сирник-евакуатор! [374, Part 1, 00:28:25]*

Ця репліка відтворює характер персонажа (Сирника): легка самовпевненість, розмовна манера мовлення; використано колоквіалізм («шарю») для передачі інтонації - *I'm purty good at this lawyering stuff - А я таки шарю в юриспруденції [375, Part 1, 00:30:36]*

Аналізуючи це речення, бачимо, що тут передано прямоту та енергію головного персонажа; конструкцію адаптовано під українську розмовну мову, збережено швидкий ритм діалогу - *I'm gonna cut to the chase. Me, you, dinner - І давай одразу до суті. Ти, я, здибанка [376, Part 1, 00:30:56]*

Цей переклад передає перебільшення та пафос оригіналу; використана модуляція речення для більш природного звучання українською - *I create feelings in others that they themselves don't understand - Яскрава моя зовнішність позбавляє багатьох розуму [377, Part 1, 00:31:06]*

Наступна фраза досить коротка і проста, вона зберігає емоційну самовпевненість героя (Сирника); адаптовано під розмовну мову - *But I'll be all right - Та я оклигаю [378, Part 1, 00:31:12]*

Цей уривок ілюструє стиль персонажа (Сирника): іронія, розмовна манера; адаптовано порядок слів під українську граматику - *She's the town attorney and my fiancee - Це наша юристка, ну і типу моя дівка [379, Part 1, 00:31:38]*

Зазначена репліка передає характер Молнії Маквін: рішуче заперечення і емоційну інтонацію; адаптовано під українську розмовну мову - *I am so not taking you to dinner - Про здибанку можеш забути, Саллі [380, Part 1, 00:33:33]*

Тут перекладач застосував модуляцію - нейтральне “work with” - «працювати з» - замінено на «тягатимешся», що надає негативного підтексту (натяк на важку, неприємну роботу) та розмовну стилістику - додано «братан» для передачі дружньо-жартівливого звертання - *Man, you get to work with Bessie! - О, братан, тягатимешся з Бессі! [381, Part 1, 00:33:37]*

Тут бачимо, як передано характер головного героя через емоційність та просторіччя - *This place is crazy! - Та ви всі показилися! [382, Part 1, 00:33:57]*

У цій фразі передано характер поліцейського - різка, наказова манера мовлення - *I'd quit yapping, and start working! - Не базікай, а берись до роботи! [383, Part 1, 00:34:34]*

Дивлячись на цей приклад, бачимо використання просторіччя, щоб передати гідність і впертість персонажа - *Boy, we ain't as dumb as you think we are - Бач, не такі ми тупі, як ти думав [384, Part 1, 00:35:31]*

У цій репліці перекладач застосував просторічне «кімарив» для передачі розмовного стилю - *We siphoned your gas while you were passed out - Злили ми твій бензин, поки ти кімарив [385, Part 1, 00:35:35]*

Тут видно, що переклад відтворений із додаванням експресії «ого-го», щоб підкреслити характер Сирника - *I used to be a purty good whistler - Раніше я був свистун ого-го [386, Part 1, 00:36:02]*

Наступний приклад - характеризація персонажа через прізвисько, стилістика збережена - *Hey, big fella! - Ей, Здоровило! [387, Part 1, 00:36:43]*

У даному випадку збережено дитячу манеру мовлення («чур я перший») - *I'm the first one on the new road! - Чур я перший по ній проїду [388, Part 1, 00:41:54]*

У цій репліці емоційний вигук стилізований під українську розмовну лексику - *Oh, man - Ой, мамцю [389, Part 1, 00:45:09]*

Тут бачимо, що характер грубуватий, лайливий стиль збережено - *Lousy! - Лайняно! [390, Part 1, 00:45:29]*

Відтворення простацької, сленгової інтонації - *Look at this fancy new road - Глянь, яку офігенну дорогу забульбенив![391, Part 1, 00:47:14]*

Тут видно, що збережено образливу експресію - *Crazy grandpa car - Геть сказився дідуган [392, Part 1, 00:49:56]*

У цій фразі використано молодіжний сленг - *For free! - На шару! [393, Part 1, 00:52:08]*

У цьому уривку іронічна інтонація передана адекватно - *Figure that all out on your own, did you? - Ти сам до такого додумався? [394, Part 1, 00:53:22]*

У перекладі відбулася модуляція та стилізація: ніжне звертання “baby” (дослівно - «дитинка», «малюк», у розмовному - «дорогенька») передано як простацьке «баба». Це змінює відтінок - з романтичного/ніжного на грубувато-жартівливий, що краще підкреслює простакуватий, приземлений стиль персонажа - *Baby - Баба [395, Part 1, 00:55:20]*

У наведеному прикладі спостерігаємо дослівний переклад з невеликим стилістичним підкресленням («недремним оком» звучить більш яскраво і образно - *But keep an eye on him - Стеж недремним оком [396, Part 1, 51:12]*

Ця фраза передає розмовну інтонацію персонажа (Сирника), адаптовано під українську розмовну мову - *I don't get it - Щось я не догнав [397, Part 1, 00:52:42]*

Розмовний стиль, характерна українська фраза для здивування/зневаги - *What are you talking about? - Що ти таке городиш? [398, Part 1, 00:54:05]*

Переклад ілюструє розмовну, живу мову, характерну для персонажа - *I have to get out of here - Щоб скоріше злинути звідси [399, Part 1, 00:54:13]*

Тут збережена інтонація та реакція персонажа, адаптовано під українську мову - *Whoa, whoa, easy now - Ой, ой, теж сказав [400, Part 1, 00:54:20]*

Дана репліка демонструє лаконічну, розмовну інтонацію, легку адаптацію - *Watch this - Осьо, диви [401, Part 1, 00:54:56]*

Тут спостерігаємо розмовну інтонацію, передано здивування і легку іронію - *No, are you kidding? - Ні, ну що ти мелеш [402, Part 1, 00:58:15]*

Далі бачимо коротку розмовну реакцію, характерну для молодіжного/розмовного стилю - *No way - Ніфіга [403, Part 1, 00:58:32]*

Ця фраза лаконічна, адаптована під українську мову, передає емоційну інтонацію - *Come on! - Відчепись! [404, Part 1, 00:58:34]*

Також досить лаконічна репліка, передано емоційну реакцію персонажа - *He's nuts - Сказився [405, Part 1, 00:59:30]*

Розмовна, дружня інтонація; підкреслює відносини між персонажами - *It's OK, buddy - Ну все, проїхали [406, Part 1, 1:00:20]*

Тут інтонаційно передано застереження, гумор дещо прихований у стилі - *You gotta be careful - Ти так тихо підкралася [407, Part 1, 1:01:20]*

Цей уривок досить простий, емоційний, передає здивування - *Oh, my gosh! - Ой, мамо! [408, Part 1, 1:03:35]*

Переклад виконано лаконічно, передано командний тон - *Get outta here! - І зникни звідси! [409, Part 1, 1:03:44]*

В цьому випадку прямий образ «гарячий» трансформовано у експресивний емоційний вигук, типовий для розмовного мовлення. Завдяки цьому відтворюється темперамент і стиль персонажа - *You smoking hot! - Ммм, упасти можна! [410, Part 1, 1:05:42]*

Тут збережено емоційність та піднесеність через вигук «От би», що підкреслює ностальгію персонажа - *How great would it have been to see this place in its heyday! - От би побачити місто у дні його розквіту! [411, Part 1, 1:14:22]*

Тут ми бачимо, що застосовано лексико-стилістичну заміну: діалектне “gol-durn” (лайливий вигук) відтворено просторічним «приперлися», що

зберігає колорит мовлення - *Then where did all these gol-durn tractors come from? - Чого ж вони тоді сюди усі приперлися?[412, Part 1, 1:15:33]*

При перекладі додали слово «собака», що посилює жартівливий тон - *I can't even find you on my GPS - Я тебе не з Джі-Пі-Есом, ні з собакою знайти не можу [413, Part 1, 1:28:53]*

Перекладач влучно додав емоційно забарвлену метафору «не на похорон», щоб передати драматизм. Це експресивна модуляція - *I didn't come all this way to see you quit - Я приїхав сюди не на похорон, синку [414, Part 1, 1:36:53]*

Тут використано експресивне додавання: дієслово «плакав» є додаванням для емоційної компенсації, що посилює чуттєвість сцени - *Mater didn't get to say goodbye - Сирник плакав, що не попрощався [415, Part 1, 1:37:11]*

Наступна репліка Сирника. Американський сленг передано просторіччям, що підкреслює простакуватість героя - *Git-R-Done! - Молодець! [416, Part 1, 1:39:26]*

У цьому перекладі передано мовну індивідуальність персонажа - розслаблений, трохи хіповий стиль. Фраза «Як кайфово!» - це емоційно-експресивна заміна, яка підкреслює характер героя, його безтурботність і оптимізм - *There's a lotta love out there, you know, man? - Як кайфово! Так багато любові! [417, Part 1, 1:43:56]*

Тут бачимо просту розмовну фразу, перекладену адекватним українським еквівалентом з емоційним забарвленням - *What a jerk - От придурок [418, Part 2, 00:02:25]*

Тут перекладач вдався до модуляції з розмовною інтонацією; передано експресивність героя - *You ain't going to believe the things I got planned for us! - Ти не повіриш, скільки я всього для нас понапланувував! [419, Part 2, 00:09:46]*

Дослівно «Я не це мав на увазі», проте перекладач використав експресивну фразу, що краще передає емоційний тон. Тому це адаптація інтонації персонажа, емоційна, розмовна манера - *That ain't what I meant - Не перекручуй мої слова [420, Part 2, 00:15:24]*

У цьому прикладі використано стилістичне зниження (гумор, характер героя). Тому це відтворення характеру персонажа, через розмовне слово «сьорбав» передано наївність і простоту персонажа - *I didn't taste it! - Я не сьорбав! [421, Part 2, 00:17:40]*

Тут збережено смисл, але переклад набуває української емоційної інтонації:слово «колоритний» додає експресії. Тому можна стверджувати, що це стилістична адаптація та мовна особливість персонажа - *Check out that tow truck - Колоритний тягач [422, Part 2, 00:20:32]*

Переклад «добряче ти нас розвів» передає не просто значення сленгу, а міміку, інтонацію та характер персонажа, тобто його розмовний стиль. Тут відображається особливість мовлення персонажа, його емоційна реакція та жива, динамічна манера спілкування - *You tricked us real good - Добряче ти нас розвів [423, Part 2, 00:30:34]*

У зазначеному прикладі бачимо відтворення характеру персонажа, мовну особливість, інтонацію. Фразеологічна заміна: “getting him into the zone” перетворено на розмовний вислів «пастиме задніх», який краще передає контекст і характер персонажа - *It's a really getting him into the zone - Він пастиме задніх [424, Part 2, 00:34:31]*

При цьому перекладі відбулася передача просторіччя. Слово “fellers” - діалектна форма від “fellows”. Переклад «хлопці так ревуть» зберігає емоційний і простонародний тон. Це передає мовну індивідуальність персонажа - *Some of them fellers is really loud! - Деякі з цих хлопців так ревуть! [425, Part 2, 00:37:42]*

“Too much chatter” буквально означає «забагато балачок», але перекладено природним українським розмовним виразом «Годі базікати», що передає тон і настрій персонажа. Відбулася стилістична адаптація - *Guys, too much chatter - Годі вам базікати [426, Part 2, 00:37:55]*

Це відтворення характеру персонажа (гумор, самовдоволення), тому що слово “detailing” (догляд за авто) перекладено людським образом «причепуритися», що передає характер самозакоханого героя і його грайливий

тон - *I usually like to have a proper detailing done before I meet a lady friend - Зазвичай я люблю причепуритися перед зустріччю з дівчиною [427, Part 2, 00:38:14]*

Тут показано емоційну інтонацію. Додавання вигуку «Овва!» передає здивування та захоплення персонажа, що відповідає його жвавій та наївній натурі - *Wow! A live karate demonstration! - Овва! Демонстрація карате! [428, Part 2, 00:39:54]*

У цій репліці бачимо розмовну лексику. Сленг “to choke” - «провалитися» - передано неформальним виразом «облажається», що точно передає зневажливий, жартівливий тон і характер промовця - *Wait for Lightning McQueen to choke - Почекати, поки Блискавка МакКвін облажається [429, Part 2, 00:40:54]*

Тут перекладач застосував експресивну заміну. Передано оціночну лексику через емоційно насичений український еквівалент, що відображає характер мовця та його ставлення - *A treacherous lowlife - Покидьок рідкісний [430, Part 2, 00:49:02]*

У цьому прикладі формальний наказ замінено розмовним варіантом «не витріщатись», що природно звучить у контексті емоційної ситуації. Тому це стилістична заміна та колоквіалізація - *Don’t look at anyone - Ні на кого не витріщатись [431, Part 2, 00:50:23]*

Тут ми бачимо приклад модуляції та стилістичної адаптації. Метафора “mileage” передана через дієслово «набігав», що узгоджується з образом автомобіля й додає жартівливості цьому персонажу - *You’re getting up there in mileage, aren’t you? - Ти й сам уже добряче набігав, так?[432, Part 2, 00:52:27]*

Це фразеологічна заміна та колоризація. Замість просторічної конструкції застосовано українську ідіому «це й коню зрозуміло», що передає народний гумор і простоту персонажа - *Ain’t nothing truer than that - Це й коню зрозуміло [433, Part 2, 00:52:57]*

Тут при перекладі відбулася лексична заміна та колоритизація. “Do it” замінено на «женуть», що гармоніює з автомобільною тематикою та

характером персонажа - *How do they do it? - Як вони це женуть? [434, Part 2, 00:55:33]*

Бачимо наступний фрагмент з використанням стилістичної заміни та колоквіалізації. Передано енергійність і молодіжний тон мовлення коротким українським вигуком - *Check it out! - Зацініть! [435, Part 2, 00:58:00]*

Перекладач застосував тут транспозицію та стилістичну адаптацію. Змінено граматичну структуру (перехід у наказову форму) і додано розмовну лексику «придуркуватого» для збереження саркастичного тону - *You've been using to play the idiot tow truck - Просто, як і раніше, грайте придуркуватого буксирника [436, Part 2, 01:03:08]*

Приклад використання транслітерації та народної псевдонімізації: ім’я адаптовано у знижено-розмовну форму «Вітьок», щоб передати локальний колорит і неформальність - *Victor! - Вітьок! [437, Part 2, 01:05:24]*

Зазначена репліка є прикладом стилістичної заміни та зниження мовного рівня: замість нейтрального опису «іржаве відро» використано розмовне «бляшанки», що звучить просто, грубувато й зневажливо - *Rust bucket - Бляшанки [438, Part 2, 01:06:34]*

Тут спостерігаємо функціональну адаптацію та колоквіалізацію: наказова інтонація передана через розмовний звертальний стиль «братва», що підсилює групову динаміку - *Everybody, down! - Братва, лягай! [439, Part 2, 01:11:45]*

У цій фразі відбулася стилістична адаптація: заміна прямої конструкції на український розмовний еквівалент із збереженням наказового тону задля відтворення характеру мовця - *Don’t be a fool - Не меліть дурниць [440, Part 2, 01:15:53]*

Тут бачимо стилістичну конкретизацію: імператив передано енергійною українською формою, зберігаючи гумористично-бойовий тон - *Go and get some more dents - Уперед по нові вм’ятини [441, Part 2, 01:19:37]*

Нейтральний вираз “figure out” перекладено розмовним «допер», щоб передати неформальний, простонародний стиль мовлення героя - *How did the*

tow truck figure it out? - І як цей Буксирник до цього допер? [442, Part 2, 01:31:40]

Далі спостерігаємо емоційно-стилістичну адаптацію: використано розмовний вираз «відчепися», що природно передає емоційність і роздратування мовця - *McQueen, let go! - МакКвіне, відчепися! [443, Part 2, 01:24:48]*

При перекладі цієї репліки застосовано стилістичне зниження (розмовну адаптацію). Військову команду “retreat” передано у неформальному стилі, що відповідає динаміці сцени та характеру персонажів - *Retreat! - Звалюємо! [444, Part 2, 01:27:29]*

Приклад емоційно-експресивної заміни. Збережено насмішкуватий тон шляхом добору українського експресивного відповідника - *You are twit! - Йолоп! [445, Part 2, 01:30:18]*

У зазначеному реченні бачимо емоційну інтенсифікацію. Репліку скорочено до короткого емоційного вигуку, який передає ту саму оцінну реакцію - *You’re nuts, you are! - Ти псих! [446, Part 2, 01:30:47]*

Цей приклад демонструє узагальнення та емоційне підсилення. Узагальнення суб’єкта («ви всі») посилює драматичний ефект і темперамент мовлення - *You’re insane, you are! - Ви всі хворі! [447, Part 2, 01:31:22]*

Приклад фразеологічної заміни. Використано сталий український фразеологізм для збереження схвального емоційного відтінку - *Now you’re talking! - Оце діло! [448, Part 2, 01:31:46]*

Тут передано емоційну адаптацію. Використання пестливої форми «мій любий» передає тепле ставлення персонажа та неформальний тон - *My baby Ramone can get that fixed up for you in no time - Мій любий Рамон умить тобі все зарихтує [449, Part 2, 01:33:52]*

Цей фрагмент ілюструє експресивну стилізацію. Лексему “fine-looking” замінено на розмовне «красунчик», що природно відтворює інтонацію захоплення - *That Francesco is fine-looking! - Цей Франческо таки красунчик! [450, Part 2, 01:36:00]*

Далі спостерігаємо, як передано емоційну підтримку і дружелюбність персонажа через лагідний тон - *Go, little buddy! - Давай, малий, льотай! [451, Part 3, 0:04:57]*

У цьому уривку характер перегонів і напруженість сцени передано коротким описом дії - *Nose to nose - Бампер у бампер [452, Part 3, 00:05:06]*

Тут спостерігається передача напруженості та гостроти моменту; іронія через образне вираження - *Well, you better not blink - Ти фарами не кліпай [453, Part 3, 00:05:11]*

Тут передано темперамент і впевненість персонажа у гонці - *I'll blow right past you - Пролечу й не помітиш [454, Part 3, 00:05:13]*

У даному перекладі бачимо емоційний тон і характер суперництва, розмовну інтонацію - *Okay, let's see what you got - Ну, покажи з яких ти гайок [455, Part 3, 00:05:19]*

Тут відтворено задоволення від перемоги через емоційно забарвлену українську фразу - *Hat a pleasure it is for me to finally beat you - Як мені приємно вас нарешті вгріти [456, Part 3, 00:06:09]*

У цій фразі передано характер взаємодії суперників, невимушений гумор - *I think I touched a nerve - Наїхав я йому на мозоль [457, Part 3, 00:06:36]*

Спостерігаємо характер антагоніста через образну метафору - *Jackson Storm slams the proverbial door on Lightning McQueen - Джексон Шторм гряцнув дверима надію Блискавки перед фарами [458, Part 3, 00:06:57]*

Тут бачимо, як передано дружній і підтримуючий тон персонажа - *Good luck out there, champ - Удачі, чемпіошко [459, Part 3, 00:08:29]*

У цій репліці перекладач відтворив характер спокійного і раціонального героя через мовленнєву модель - *Let's not overreact - Нащо цей драматизм? [460, Part 3, 00:09:48]*

Далі продемонстровано експресивне вираження характеру через колоритне українське слово «опецькуватий» - *He's hanging up his Lightyears - Такий опецькуватий [461, Part 3, 00:09:57]*

Тут відтворено турботливий і дружній характер персонажа - *Are you all right? - Ти ще не закипів? [462, Part 3, 00:12:47]*

У цьому перекладі бачимо доброзичливе підбадьорення і позитивну оцінку - *You had a good run - Гасав ти непогано [463, Part 3, 00:12:52]*

У наведеному фрагменті підкреслено суперництво і динаміку характеру антагоніста - *Jackson Storm is looking even faster - Джексон Шторм швидко набирає обертів [464, Part 3, 00:14:27]*

Тут передано обережність і хитрість у стратегії суперника - *What's he got up his sleeve today? - Які ж козирі він припас на сьогодні? [465, Part 3, 00:14:49]*

У даному реченні агресивне і впевнене звертання суперника передано через короткий і жорсткий вислів - *You're history - Твій час минув [466, Part3, 00:15:37]*

У цій репліці відтворено емоційне задоволення героя та стиль похвали - *Really, really great - Краще не буває [467, Part 3, 00:16:14]*

Приклад того, як дружній тон та інтерактивність персонажів відтворено через розмовний стиль - *Hey, did it work, Miss Sally? - Ну що, Саллі, проканало? [468, Part 3, 00:17:31]*

Тут перекладач передав характер дії та ініціативність персонажа - *I'll get them on the horn - То тоді я їм засигналю [469, Part 3, 00:17:55]*

Відтворено філософську позицію та стиль мовлення персонажа у такому прикладі - *It's futile to resist change, man - Житуха не стоїть на місці, чувак [470, Part 3, 00:18:59]*

При перекладі застосовано емоційний вигук для показу ентузіазму та захоплення героя - *It's wicked awesome - Він бомбезно крутий [471, Part 3, 00:19:46]*

Далі бачимо передачу захоплення технічними деталями через веселий та барвистий стиль - *It's got all the fancy bells and whistles - Там є всі модняві штуки-дрюки [472, Part 3, 00:19:51]*

Тут видно агресивне звертання до суперника; передано характер конфлікту - *I'm coming for you, Storm - Капець тобі, Шторм [473, Part 3, 00:20:19]*

Цей переклад передає індивідуальну манеру мовлення героя, його іронію та гумор, що є ключовими елементами характеристики персонажа. Відбулося збереження стилю і тону персонажа - *Don't be crazy - Не смішіть мене [474, Part 3, 00:26:20]*

Тут відбулася стилістична та інтонаційна адаптація. Буквальний переклад «Так, звісно!» був би занадто формальним українською мовою. Переклад «А чого ж мені чекати!» передає іронію, легкий гумор і впевненість персонажа, зберігаючи його характер і природну манеру спілкування - *Why, yes, I am! - А чого ж мені чекати! [475, Part 3, 00:32:24]*

При цьому перекладі збережено ввічливий, дружній тон, який показує характер героя - *I can't thank Rusty and Dusty here enough - Не знаю, хлопці, як вам не дякувати [476, Part 3, 00:23:53]*

У цій репліці передано емоційний та лояльний тон персонажа, показано його відданість - *I sure am gonna miss racing for you guys - Хлопці, я ніколи не забуду як ганяв за вас [477, Part 3, 00:24:18]*

Перекладач відтворив впевненість і стиль мовлення героя - *Definitely - На всі сто відсотків [478, Part 3, 00:25:57]*

Тут передано стиль і інтонацію персонажа, захоплення дією - *Look, Ma, I can drive - Дивись, ма, я в тебе гонщик [479, Part 3, 00:46:30]*

У даному фрагменті емоційна реакція героя передана живою українською мовою - *Oh, man! - От підстава! [480, Part 3, 00:46:31]*

При перекладі використано лайку для підкреслення тону та характеру персонажа - *Hey, buddy! Get the...out of my way! - Ей, баран, а ну вали з дороги! [481, Part 3, 00:46:36]*

Це розмовний український вислів із яскраво вираженим емоційним відтінком, який чудово передає гнів, характер і темперамент героя. Дослівного

відповідника тут немає - натомість передано тон, інтонацію і настрій - *Hey! I'm driving - Ей, тобі повилазило [482, Part 3, 00:46:40]*

Цю фразу адаптовано українською мовою для відтворення тону та емоцій - *Hey, buddy, move it! [483, Part 3, 00:47:15] - Альо, гараж, звільни смугу!*

Переклад відтворює загрозливий і комічний тон - *You gonna get it now! - Ох і вигрібеш ти зараз! [484, Part 3, 00:48:29]*

У даному фрагменті емоційний стан персонажа відтворений розмовною формою - *And she is not pleased - І настрій у неї поганенький [485, Part 3, 00:48:39]*

Тут сарказм і манера мовлення персонажа збережена - *Dream small, Cruz - Закоти губу, Круз [486, Part 3, 00:52:06]*

Цей переклад передає хвилювання та піднесення сцени, інтонаційно акцентує старт перегонів - *And when they started their engines… - І коли заревли двигуни… [487, Part 3, 00:52:51]*

Ця фраза висловлює сарказм і характер персонажа, емоційно насичена - *Yeah, right, talk about humiliating - Ей, аякже, оберти приниженця зашкалюють [488, Part 3, 00:55:17]*

Тут перекладач передав характер персонажа через перебільшення і емоційний тон - *Somebody's interrupting genius! - Знов хтось збив професора з думки! [489, Part 3, 00:56:00]*

У цій репліці мовний стиль персонажа - веселий, неформальний - *Well, hey, there, buddy! - О, цьомки-цьомки, друзяко! [490, Part 3, 00:56:03]*

Тут передано індивідуальну манеру висловлювання, живу розмовну інтонацію - *I guess I ain't Doc when it comes to that - Мій казанок варить не так, як у Дока [491, Part 3, 00:57:37]*

З наведеного прикладу бачимо, що характер менторський, спокійний, лагідний. Використання зменшувальної форми «синку» передає ставлення старшого до молодшого - *Truth is always quicker, kid - Правдонька завжди швидше, синку [492, Part 3, 1:03:14]*

У даному випадку передано тепле ставлення до похмурого героя через фамільярну форму - *I had never seen the old grump so happy - Щасливішим я цього боркотуна не бачив [493, Part 3, 1:07:22]*

Тут використано розмовний дієслівний зворот «свиснув» - підкреслює емоційність і простонародність мовлення персонажа. Замість нейтрального «вкрав» перекладач передав характер героя як безтурботного й запального – *He stole that from me - Це він у мене свиснув [494, Part 3, 1:11:39]*

Слово «шуруй» надає героєві темпераменту, розмовної манери. Замість сухого «іди» - жвавий наказ, типовий для рішучого персонажа - *Now go - Шуруй [495, Part 3, 1:19:30]*

Тут персонаж емоційний і драматичний. Замість прямої заборони - вигук протесту, який відображає його темперамент - *You can't do that! - Я протестую [496, Part 3, 1:22:27]*

У цьому випадку замість нейтрального «Чому я маю хвилюватися?» - розмовне «паритись», що підкреслює недбалість і самовпевненість героя - *Why should I care? - І чого мені паритись? [497, Part 3, 1:26:16]*

У цьому прикладі додано елемент флірту, жвавості - фраза звучить грайливо - *Just back here drafting on your bult - А я повисла у тебе на хвості [498, Part 3, 1:28:09]*

Переклад не лише оцінює, а й додає характерну експресію - «мутний крендель» показує емоційність і колоритність персонажа - *You are not a nice guy - А ви не хороший мутний крендель [499, Part 3, 1:31:28]*

Розмовне «здутись» замість «програти» робить вислів дотепним і нахабним - типово для самовпевненого суперника - *You ready to lose again? - Ви хочете здутись ще раз? [500, Part 3, 1:33:30]*

Оригінал - виклик («ну, покажи, що вмієш»), а переклад перетворює його на іронічне попередження. Демонструє зухвалість і насмішку персонажа - *Bring it on, old man - Дивіться не розваліться [501, Part 3, 1:33:37]*

Отже, збереження мовної індивідуальності персонажів є ключовою умовою якісного перекладу анімаційного фільму, адже саме мовлення формує

їхній характер, атмосферу та взаємодію з глядачем. Вибір відповідних жаргонізмів, стилістичних відтінків та інтонаційних засобів дозволяє точно передати темперамент, комічність або серйозність героя в українській версії. Такий підхід забезпечує автентичність образів і створює ефект занурення у світ мультфільму. У результаті переклад не лише відтворює зміст реплік, а й зберігає характерологічну та емоційну функцію оригіналу.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження перекладу та локалізації кінодіалогів у мультфільмі «Тачки» було систематизовано теоретичні й практичні аспекти аудіовізуального перекладу, а також проведено детальний аналіз перекладацьких стратегій і трансформацій, застосованих в українському дубляжі трьох частин фільму.

У першому розділі було розглянуто теоретичні засади перекладу кінодіалогів та аудіовізуального перекладу. Визначено специфіку кінодіалогу як об’єкта перекладу, що поєднує вербальні й невербальні засоби, виконуючи функції комунікативної, експресивної та сюжетної передачі. Було проаналізовано основні поняття дубляжу, субтитрування та локалізації, зокрема підкреслено необхідність адаптації культурних реалій та гумору для цільової аудиторії. Підкреслено, що ефективна локалізація мультфільмів передбачає не просто буквальний переклад, а творче перетворення тексту з урахуванням прагматичних і культурних особливостей цільової мови.

У другому розділі здійснено комплексний аналіз мультфільму «Тачки» як об’єкта дослідження. Було охарактеризовано сюжет трьох частин франшизи, основних персонажів та їхні мовні індивідуальності, а також визначено цільову аудиторію - дітей і дорослих, які сприймають гумор і соціально-культурні алюзії. Значну увагу приділено історії створення українського дубляжу, особливостям роботи перекладацької команди та принципам локалізації: семантичній точності, культурній адаптації, передачі емоційного тону, синхронізації з відеорядом, адаптації гумору та ідіом.

У третьому розділі було проаналізовано практичні аспекти перекладу: визначено типи перекладацьких трансформацій, способи передачі гумору, гри слів і культурно маркованих елементів. Доведено, що український дубляж успішно передає мовну індивідуальність персонажів, їхній характер, емоційний тон і комічний ефект. Особливо відзначено роль адаптаційних

стратегій, які забезпечують природність сприйняття діалогів, їхню доступність для різних вікових категорій та відповідність культурним очікуванням українського глядача.

Загальні результати роботи свідчать про те, що переклад кінодіалогу в мультфільмах є багаторівневим, творчим і комплексним процесом, який включає:

1) вербальні та невербальні засоби передачі змісту;

2) культурну адаптацію гумору, ідіом та реалій;

3) збереження сюжетної динаміки та характеру персонажів;

4) забезпечення природності та емоційної адекватності для цільової аудиторії.

Дослідження підтвердило, що ефективна локалізація мультфільмів потребує глибокої інтерпретації оригінального тексту та творчого підходу перекладача як культурного посередника. Отримані результати можуть бути використані для навчання майбутніх перекладачів аудіовізуальних продуктів, удосконалення практики дубляжу та локалізації анімаційних фільмів для української аудиторії.

Таким чином, робота дозволила комплексно оцінити специфіку перекладу мультфільму «Тачки», з’ясувати ключові принципи локалізації, застосовані стратегії та трансформації, а також сформулювати практичні рекомендації щодо збереження комічного ефекту, мовної індивідуальності персонажів і культурної релевантності у процесі українського дубляжу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Балахтар В. В., Балахтар К. С. Еквівалентність у перекладі : теоретичний аспект. *Вісник Львівського університету*. *Серія іноземні мови*. 2011. Вип. 15. С. 2–7.

2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ : Академія. 2017. 344 с.

3. Білозерська О. М. Аудіовізуальний переклад : специфіка та основні види. *Наукові записки*. 2018. Вип. 12. С. 45–49.

4. Білозерська О. М. Локалізація як складова аудіовізуального перекладу. Мовні і концептуальні картини світу. 2019. Вип. 56. С. 78–82.

5. Боян В.В., Проблема перекладу гумору в англійській та українській мовах. *Всеукраїнська науково-практична конференція «Сучасна філологія : теорія та практика»* (19 квітня 2022 р.). Київ : зб. Тез конф. 2022. 338 с.

6. Бурим Н. В. Переклад гри слів : стратегії та прийоми. *Перекладознавчі студії.* 2020. № 3. С. 34–41.

7. Валькова О. В. Прагматичний аспект перекладу кінодіалогу. *Вісник КНУ ім. Т. Шевченка*. 2017. Вип. 48. С. 32–35.

8. Вікіпедія. Тачки (фільм). URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B0%D1%87%D0%BA%D0%B8_(%D1%84%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BC) (дата звернення: 25.10.2025).

9. Волченко О.М., Нікішина В.В. Граматичні трансформації в англо-українському художньому перекладі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна.* 2015. Вип. 54. С. 252–254.

10. Гончаренко Н. В. Специфіка перекладу гумористичних текстів (анімаційні фільми). *Мова і культура*. 2021. Вип. 25. С. 112–119.

11. Гриценко О. Лінгвістичні аспекти гумору. Київ : КНУ, 2020. 346 с.

12. Гудманян А.Г., Плетенецька Ю.М. До проблем кіноперекладу, як виду художнього перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна*. 2012. С. 28–30.

13. Дорош О. С. Переклад гумору для дитячої аудиторії : лінгвопрагматичний підхід. *Науковий вісник МГУ*. 2020. Вип. 45. С. 45–48.

14. Карабан В. І. Переклад англійської художньої літератури. Вінниця : Нова Книга. 2003. 317 с.

15. Коломієць Л. С. Дубляж та субтитрування як основні види аудіовізуального перекладу. *Іноземна філологія*. 2019. Вип. 132. С. 156–162.

16. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова Книга. 2003. 101 с.

17. Крисанова Т. Основні підходи до розуміння поняття «кінодискурс». *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Філологічні науки. Мовознавство. 2014. № 4. С. 98–102.

18. Кузенко Г. М. Кіноперекладяк особливий вид художнього перекладу (на матеріалі англійської мови). *Одеський лінгвістичний вісник*. Одеса. 2017. №9, том 3. С. 70–74.

19. Кушнір Н. О. Культурна адаптація реалій у дубляжі анімаційних фільмів. *Мовні та концептуальні картини світу*. 2020. Вип. 60. С. 90–96.

20. Лукьянова Т.Г. Лексичні аспекти перекладу субтитрів : на матеріалі англомовних художніх фільмів. *Нова філологія*. 2012. № 50. С. 170–173.

21. Мельник А.П. Кіноперекладяк особливий тип аудіовізуального перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : філологічна*. 2015. Вип. 58. С. 110-112

22. Перванчук Т. Б. Аудіовізуальний переклад : основні види та особливості. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2021. № 4, частина 2. С. 121–125.

23. Пилипчук О. В. Національний характер гумору та його відтворення в перекладі. *Вісник ХНУ ім. Каразіна*. 2024. Вип. 74. С. 132–137.

24. Полякова О. В. Стратегії добору ліпсинк-відповідників в українському дубляжі англомовних анімаційних фільмів : дис. канд. філол. наук. Одеса. 2015. 262 с.

25. Радецька С.В., Каліщак Т.Т. Субтитрування як вид аудіовізуального перекладу : переваги та недоліки. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. 2016. Кн. 2. С. 81-84.

26. Ремал А. Локалізація аудіовізуального контенту : теоретичні засади. *Перекладознавчі студії*. 2020. Вип. 5. С. 29–31.

27. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К. 2008. 711 с.

28. Сіроштан Т. О., Прокопенко А. В. Труднощі перекладу англомовного кінематографічного тексту. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. *Серія: філологія*. *Соціальні комунікації*. Київ, 2020. Том 31 (70). № 4, Ч. 3. С. 76–80.

29. Смоляна Т. А. Компенсація та антонімічний переклад як засоби передачі комунікативної та стилістичної рівнозначності різномовних художніх та нехудожніх текстів. *Лінгвістика*. 2009. № 10 С. 290–294.

30. Софієнко І. В. Становлення кіноперекладу в Україні. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2014. Вип. 50 (2). С. 401-405.

31. Федоренко С. В., Валькова О. В. Кінодіалог як мультимодальний об’єкт перекладу. *Науковий вісник СНУ*. 2020. Вип. 13. С. 12–17.

32. Фощан, Т. В., Литвин, А. В. Історичні аспекти розвитку дубльованого перекладу у світі та становлення українського дубляжу. 2023. С. 116–126.

33. Фролова С. В. Функції та специфіка кінодіалогу. *Мистецтвознавчі записки*. 2018. Вип. 34. С. 45–50.

34. Шевченко М. Є. Особливості перекладу художніх фільмів. *Актуальні проблеми філології*. Одеса, 2017. С. 88–91.

35. Шубенко Н.О. Аудіовізуальний медіа текст : специфіка, структура, властивості. *Культура і сучасність : альманах.* 2012. № 1. С. 145-149.

36. Attardo S., Raskin V. Script theory revis(it)ed : Joke similarity and joke representation model. *Humour: International Journal of Humour Research*. 1991. P. 293–347.

37. Baker M. In Other Words : A Coursebook on Translation. London : Routledge, 2018. P. 19-28; 68-78; 279–292.

38. Chaume F. Audiovisual Translation : Dubbing. London : Routledge, 2012. P. 2-5.

39. Chiaro D. Verbally Expressed Humour on Screen : Reflections on Translation and Reception. 2006. P. 198–208.

40. De Rosa G. L. Translating Humour in Audiovisual Texts. 2014. P. 1–14.

41. Díaz-Cintas J., Remael A. Audiovisual Translation : Subtitling. Manchester : St. Jerome. 2007. 272 p.

42. Dore M. Humor Translation in Animated Films. London : Routledge, 2020. P. 18, 45-46.

43. Eco, U. Experiences in Translation. Toronto : University of Toronto Press, 2001. 135 p.

44. Gambier Y. Multimodality and Audiovisual Translation. Amsterdam : Benjamins. 2013. P. 98-103.

45. House J. Translation Quality Assessment. London : Routledge, 2015. P. 3-5; 32-41.

46. Newmark, P. A Textbook of Translation. London : Prentice Hall. 2016. 311 p.

47. Nida E. A. Toward a Science of Translating. Leiden : Brill, 2005. 321 p.

48. Perego E. Audiovisual Translation : Research and Use. Berlin: Springer. 2020. P. 7–15, 160–180.

49. Pisek G. Wordplays andthe dubber/subtitler. 1997. P. 37-52.

50. Ranzato I. Translating Culture Specific References. London : Palgrave. 2016. P. 53, 104, 107-110.

51. Snell-Hornby, M. The Turns of Translation Studies : New Paradigms or Shifting Viewpoints? Amsterdam : John Benjamins, 2006. 208 p.

52. Venuti, L. The Translator’s Invisibility : A History of Translation. London : Routledge, 1995. 366 p.

53. Yus F. Humor and Pragmatics. Amsterdam : Benjamins. 2016. 367 p.

54. Zolczer P. Humor in Audiovisual Translation. Budapest : *ELTE Press*. 2016. P. 76-92.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

55. Тачки : анімаційний фільм / реж. Джон Лассетер. США : Pixar, 2006. URL: https://15nov.newdeaf.co/multfilm/5222-tachki-2006-subtitry.html. (дата звернення: 02.09.2025).

56. Тачки 2 : анімаційний фільм / реж. Джон Лассетер, Бред Льюїс. США : Pixar, 2011. URL: https://rezka-ua.org/cartoons/comedy/347-tachki-2-2011.html. (дата звернення: 10.09.2025).

57. Тачки 3 : анімаційний фільм / реж. Браян Фі. США : Pixar, 2017. URL: https://15nov.newdeaf.co/multfilm/6310-tachki-3-2017-subtitry.html. (дата звернення: 20.09.2025).

SUMMARY

The presented research is devoted to the analysis of a topical problem of modern translation studies, namely the peculiarities of translating and localizing cinematic dialogues in animated films, with a particular focus on the linguistic, stylistic and cultural dimensions of the Ukrainian localization of Pixar's "Cars".

The object of the work is defined as the cinematic dialogues of the animated film series "Cars", while the subject encompasses the specific features of their translation and adaptation in the course of Ukrainian dubbing. The relevance of the topic is determined by the growing importance of audiovisual translation in the context of rapid technological development and increasing media consumption, as well as by the need to ensure natural, functional and culturally appropriate localization for the target audience.

The main aim of the paper consists in identifying and analyzing the ways, mechanisms and strategies of translating and localizing cinematic dialogues in the animated film "Cars" in order to determine the most effective approaches that contribute to the adequate perception of the film by Ukrainian viewers.

The conducted research offers a comprehensive analysis of the translation strategies found in the Ukrainian dubbing of "Cars", including the means of conveying humour, stylistic colouring and character identity, as well as the techniques of adapting culturally specific elements. The material encompasses the original English-language scripts of all three films ("Cars" (2006), "Cars 2" (2011) and "Cars 3" (2017)) and their official Ukrainian dubbing produced by B&H Film Distribution. The study also clarifies the influence of cultural and pragmatic factors on translation solutions and evaluates the naturalness and adequacy of the Ukrainian localization.

Keywords: *audiovisual translation, localization, cinematic dialogues, humour translation, wordplay, dubbing*

Декларація

академічної доброчесності

здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Буряк Марія Олександрівна, студентка 2 курсу магістратури, форми навчання заочна, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма Переклад (англійський), адреса електронної пошти buriakmaria527@gmail.com

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Особливості перекладу та адаптації (локалізації) кінодіалогів у мультфільмі «Тачки (Cars)» відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____ Підпис _____ Буряк Марія Олександрівна